

UTRID

INFORMATIVNI BILTEN ZBORNICE ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

Р2289

LETO IV. ŠTEVILKA 5

MAJ 1996

poštnina plačana pri pošti 61102 Ljubljana

Dalivon
moj sproščeni svet

BRp
1-08-6-414

Dalivon[®]

10 tablet

 KRKA p.o.
Novo mesto
Slovenija

- primeren za lajšanje blagih in srednje močnih bolečin pri:
 - glavobolu
 - gripi in prehladu (lajša bolečine in znižuje povišano telesno temperaturo)
 - bolečinah v mišicah in sklepih
 - zobobolu
 - menstrualnih bolečinah
- sinergistično delovanje učinkovin v manjših dozah zagotavlja dober analgetični učinek
- manjša doza posamezne učinkovine zmanjšuje stranske učinke

Skrajšano navdilo

Doziranje in način uporabe: Odrasli lahko vzamejo 1 do 2 tableti največ trikrat na dan. Otrokom od 6. leta dalje lahko dajemo 1/2 tablete do 1 tableto največ trikrat na dan. Tablete pogoltnemo cele z veliko tekočino, najbolje po jedi. **Kontraindikacije:** Preobčutljivost za katerokoli sestavino zdravila, otroci do 6. leta starosti, bolniki z nekaterimi presnovnimi motnjami in bolniki s hudimi okvarami v delovanju jeter in ledvic. **Opozorila:** Bolnikom z okvarami krvotvornih organov moramo kontrolirati krvno sliko. Bolniki z okvarjenim delovanjem jeter in ledvic morajo biti med zdravljenjem pod nadzorom zdravnika. Nosečnice naj posebno v prvih treh mesecih in zadnjih šestih tednih nosečnosti zdravilo jemljejo samo po priporočilu zdravnika. Med dojenjem jemanje zdravila odsvetujemo. **Stranski učinki:** Pri priporočenih odmerkih so redki. **Oprema:** V škatlici je 10 tablet. **Način izdajanja:** Zdravilo je na voljo tudi brez zdravniškega recepta.

1 tableta vsebuje:
250 mg paracetamola
150 mg propifenazona
50 mg kofeina

 KRKA
SLOVENIJA

Podrobnejše informacije so na voljo pri proizvajalcu.

INFORMATIVNI BILTEN
ZBORNICE ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

UTRIP

GLAVNA IN ODGOVORNA UREDNICA:

Veronika Pretnar - Kunstek

UREDNIŠKI ODBOR:

Nana Domajnko, Bojana Filej, Petra Kersnič

Irena Istenič, Irma Antončič

LEKTORICA:

prof. Cvetana Tavzes

NAKLADA: 9950 izvodov

CENA POSAMEZNEGA IZVODA:

150 SIT

LETNA NAROČNINA ZNAŠA:

1800 SIT

Za člane zbornice brezplačno

NASLOV UREDNIŠTVA:

UTRIP

Zbornica zdravstvene nege Slovenije

Ljubljana, Vidovdanska 9

telefon, telefax: 061/316-055

Žiro račun: 50101-678-48641

Po mnenju Urada vlade za informiranje z dne 4. 3. 1993,
št. 23/71-93 sodi Utrip med proizvode, za katere se plačuje
5% davek od prometa proizvodov.

OBLIKOVANJE IN TEHNIČNO UREJANJE:

STARLING d.o.o.

Vrhnika, Krožna pot 2

tel/fax: 061/753-800, 061/754-415

TRŽENJE OGLASNEGA PROSTORA:

ANONSA d.o.o. Ljubljana, Preglov trg 6,

tel.: 061/1408-202, tel/fax: 1400-315

TISK:

Tiskarna POVŠE

Povšetova 36 a, Ljubljana, tel/fax: 061/301-542

OB 12. MAJU

Drage kolegice in kolegi

*12 maj je mednarodni dan medicinskih sester
- naš praznik.*

*Čestitam vam in želim veliko osebnega
zadovoljstva in delovnega optimizma.*

*Za veliko medicinskih sester in zdravstvenih
tehnikov bo to delovni dan - preživite ga
uspešno in ponosno.*

Nana Domajnko

Predsednica

Zbornice zdravstvene nege Slovenije

VSEBINA

4. SKUPŠČINA ZZNS	5	
DELO ZBORNICE	20	<i>Delo Zbornice v aprilu Petra Kersnič - ZZNS</i>
IZ TISKOVNIH KONFERENC	22	<i>Iz tiskovne konference na Ministrstvu za zdravstvo 6. 5. 1996 povzela Veronika Pretnar Kunstek - ZZNS</i>
NOVICE IZ KOLABORATIVNEGA CENTRA	23	<i>Poklicni portret kolegice iz Velike Britanije, Ms. Susan Gooding Majda Šlajmer Japelj, Kolaborativni center SZO za primarno zdravstveno nego</i>
NOVICE IZ SZO	24	<i>Reforme zdravstvenih sistemov, Darja Cibic, Ministrstvo za zdravstvo RS</i>
PREDSTAVLJAMO VAM	26	<i>Sekcija zdravstvenih tehnikov in medicinskih sester reševalcev Tomaž Piriš, Sekcija zdravstvenih tehnikov in medicinskih sester reševalcev</i>
RAZMIŠLJANJA	28	<i>Marjeta Rupar - Srednja zdravstvena šola, Ljubljana</i>
UDELEŽILI SMO SE	30	<i>Razmišljale smo o nas samih Majda Gorše, Darinka Klemenc, Jelka Mlakar, Zlata Rajter, Tanja Rupnik</i>
	33	<i>Srečanje v Hrastovcu Andreja Kranjc, Radojka Kobentar</i>
	34	<i>Seminar: Dobrodelne in prostovoljne dejavnosti Jožica Novak</i>
	35	<i>3. strokovno srečanje sekcije patronažnih sester in zdravstvenih tehnikov Vlasta Slabe</i>
	36	<i>Poročilo s kongresa evropskega združenja medicinskih sester za presaditev kostnega mozga - EBMT Alenka Dobrovoljc, Hematološka klinika, Interne klinike Zaloška, KC Ljubljana</i>
	37	<i>Družimo se Ljuba Gergič, aktiv upokojenih med. sester in zdr. tehnikov Maribor</i>
	37	<i>1. državno tekmovanje zdravstvenih šol Slovenije Zvonka Krištof, prof., Srednja tehniška in zdravstvena šola Novo mesto</i>
SREČANJA DOMA	38	
OBVESTILA	50	

Šopek dvojčkov je dvobarven
v modrem in rumenem,
v sredini ločen z zelenjem.

Cvetje pove vse

*Cvetje Eli
Seliškar*

1000 Ljubljana, Zaloška 46
Tel.: (061) 446-375, Fax: (061) 1401-303

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

4. SKUPŠČINA

ZBORNICE ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

26. APRIL 1996

4. SKUPŠČINA ZZNS

26. aprila je bila v dvorani Krke v Ljubljani 4. redna skupščina Zbornice zdravstvene nege Slovenije. Skupščine se je udeležilo 51 poslancev in poslank iz 11. regionalnih društev, ki so za skupščino imenovala 56 poslancev. Skupščino so pozdravili gostje: svetovalka ministra za zdravstvo Darja Cibic, generalna sekretarka Sindikata delavcev v zdravstveni negi Flory Banovec, podpredsednik Sindikata zdravstvenega in socialnega varstva Zvone Vukadinovič in predstojnica katedre za zdravstveno nego Visoke zdravstvene šole iz Maribora Silva Vuga.

Skupščino je pričela generalna sekretarka Petra Kersnič z besedami pesnika Toneta Pavčka:

*»Na svetu sem, da gledam sonce,
na svetu sem, da hodim proti soncu,
na svetu sem, da sem sonce,
na svetu sem, da odganjam sence.«*

Poslanci so soglasno potrdili sestavo organov 4. redne skupščine v sestavi:

- Delovno predsedstvo: predsednica - Bojana Filej, članici - Nana Domajnko in Petra Kersnič
- Verifikacijska komisija: predsednica - Darinka Klemenc, članici - Bojana Zemljič in Verica Turk
- Zapisnikarici: Nuša Mlakar in Petra Kersnič
- Overovateljici zapisnika: Ljubica Jugovič in Milica Lahe
- Komisija za sklepe: Ivana Hartman in Jelka Mlakar

Predsednica Zbornice zdravstvene nege Slovenije - ga Nana Domajnko je navzoče takole nagovorila:

Spoštovani delegati, cenjeni gostje, drage kolegice in kolegi!

Tokratna letna skupščina Zbornice Zdravstvene nege Slovenije, četrta zapored, predstavlja nek vmesni člen ali predzadnje srečanje pred volilno skupščino, ki bo v mesecu novembru letos. Poročila o delu Zbornice - predsedstva, upravnega odbora in komisij - ste dobili skupaj z vabilom. Če ste pozorno prebrali vsebino, ste dobili jasnejšo predstavo o delu kolegic in kolegov, ki so nekako anonimno skriti za nazivom regionalnega društva ali strokovne sekcije. To so ljudje, ki živo povezujejo številno članstvo z organiziranjem aktivnosti, s prenašanjem idej, spodbud in kritičnih mnenj v ožji izvršilni organ, ki ga predstavlja upravni odbor Zbornice. Tako bodo današnja poročila odsev enoletnega skupnega dela, moje misli pa se bodo ustavile le ob nekaterih dogodkih. Težko bi ocenila ali je bilo obdobje od zadnje skupščine do sedaj uspešno. Vsekakor nam bo pozitivna naravnost na dogodke v preteklosti predvsem koristila in ohranjala energijo, ki jo bomo nujno potrebovali. Zadeve nekako ne stečejo, kakor želimo - zaradi naše vztrajnosti pa smo verjetno tudi

4. SKUPŠČINA ZZNS

nadležni partnerji. Vendar so veliki preobrati vedno zahtevali načrtovane in časovno dolgotrajne akcije. V slovenskem prostoru preobrat v miselnosti o zdravstveni negi, o medicinskih sestrarh in zdravstveni negi kot njenih izvajalcih traja pretirano dolgo. Razmik med teorijo sodobnega koncepta zdravstvenega varstva in realnostjo v praksi je očiten, kot je očitno neskladje med teorijo timskega dela, ki je pogoj za celovito obravnavo varovanca in dosedanje organizacijo dela v zdravstvu.

Želimo prispevati k boljši organizaciji zdravstvene službe, k racionalni izrabi človeških in materialnih virov in tako k večjemu zadovoljstvu varovancev pa tudi medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov. Zato smo v tem času dokončali dva projekta, ki bosta po našem prepričanju pripomogla k boljši organizaciji dela. Izdelali smo podlage za Pravilnik o organizaciji službe zdravstvene nege (v katerem smo upoštevali prispele pripombe direktorjev bolnišnic in zdravstvenih domov v Sloveniji) in ga poslali v potrditev na Ministrstvo za zdravstvo. Prepričana sem bila, da bo do današnje skupščine Pravilnik že verificiran, vendar so zadnji dogodki v zdravstvu preusmerili pozornost dela Ministrstva za zdravstvo. Zadnja zagotovila državnega sekretarja prim. dr. Janeza Zajca so spodbudna in verjamem, da bo obljubo izpolnil in pospešil zaključno fazo.

V potrditev je oddan tudi drugi projekt, ki smo ga pripravljali skupaj z Razširjenim strokovnim kolegijem za zdravstveno nego - razmejitev del v zdravstvu. Delo je bilo zahtevno bolj kot smo v začetku predvidevali. Vsi veliko pričakujemo od razmejitve, nekateri celo menijo, da bodo s tem odstranjeni glavni vzroki, ki preobremenjujejo medicinske sestre in zdravstvene tehnike s poklicnim delom in s tistimi nalogami, ki ne spadajo v njeno področje. Vendar, spoštovane kolegice in kolegi,

pripravljeni moramo biti, da se bodo največji odpori na ta projekt morda pojavili znotraj nas samih. Morda bodo nekateri šele sedaj pogledali resnici v oči in se soočili z lastnim odnosom do zdravstvene nege, se zavedli svojih kompetenc in nujno potrebnih dobrih interakcij znotraj tima zdravstvene nege. Zato izpostavljam prvo pomembno nalogo, ki jo nalagam vam delegatom, da ozaveščate člane v društvih o pomenu tega dokumenta in seveda o odgovornem izvajanju dogovorjenega.

Ko govorim o pomembnejših nalogah, ki so še v teku, moram vsekakor omeniti nadaljnja prizadevanja, da bi ponovno vzpostavili organizacijsko enoto za zdravstveno nego na Inštitutu za varovanje zdravja. V okviru te enote bi se izvajale tudi naloge za vodenje patronažne dejavnosti. Nedopustna bi bila napaka, da razpade dobro organizirana patronažna služba, kar pa glede na dogodke sploh ni nemogoče, saj slabo načrtovana in hitra reorganizacija prinaša tudi določeno zmedo in odvzema nekatere naloge, ki spadajo v delokrog patronažnih medicinskih sester. Zaradi nesporne vloge medicinskih sester v primarnem zdravstvenem varstvu je samostojna organizacijska enota nujno potrebna tudi zaradi njene usmerjevalne, svetovalne in raziskovalne funkcije. Njeni izsledki bodo pomembni za celoten slovenski prostor!

V tem času smo tudi dorekli vlogo bolničarja s tem, ko smo opredelili sestavo tima zdravstvene nege. Dosegli smo, da bolničar glede na stopnjo izobrazbe ni član negovalnega tima in zato tudi ni smiselno in potrebno izobraževanje takega kadra za delo v zdravstveni negi.

V svojem poročilu ne morem mimo izobraževanja medicinskih sester babic. Na zadnji skupščini sem obširno poročala o zares intenzivnih pogovorih in utemeljevanju, da stroka ne podpira monovalentnega izobraževanja medicinskih sester

4. SKUPŠČINA ZZNS

babic. Argumenti so bili in so še zelo jasni in prepričljivi. Enotni smo bili tako na predsedstvu Zbornice kot na Razširjenem strokovnem kolegiju za zdravstveno nego. Podpirale so nas tudi vodilne medicinske sestre porodnišnic v Sloveniji, razen v Ljubljani. V odločilnem trenutku je bilo mnenje stroke preglasovano. O zdravstveni negi so odločali medicinski strokovnjaki in čas bo pokazal smotrnost take odločitve. Pisno priporočilo o organiziranju takega študija je podpisal minister za zdravstvo dr. Voljč, in najbrže zavestno in s polno odgovornostjo, vendar se lahko vprašamo, v čigavo korist oziroma škodo. Pri tem, da:

- še vedno ni narejena raziskava, koliko medicinskih sester - babic rabimo,
- tako ozko izobražena medicinska sestra babica nima pogojev za delo na drugem področju zdravstvene nege in bo prisiljena delati na istem področju in pod vsakršnimi pogoji,
- je vprašljiva racionalnost in ekonomska upravičenost priprave in izvajanja rednega programa.

Ker status Zbornice še vedno ni pravno urejen v zakonodaji in s tem posledično tudi nima pooblastila, ki bi ji omogočalo izvajanje strokovnega nadzora in ukrepanja, so taka izigravanja možna in celo dopustna.

Nove možnosti vidimo v pripravi Zakona o zdravstveni negi, za katerega je načelno soglasje dalo tudi Ministrstvo za zdravstvo in ki bo službo zdravstvene nege postavil na pravne temelje. S tem se bodo zmanjšale tudi možnosti nestrokovnega vplivanja na stroko. Zato je priprava zakona prioriteta naloga Zbornice v letu 1996.

V sklopu mednarodnih povezav so še vedno na prvem mestu stiki z ICN. Na zadnjem srečanju CNR (Svet nacionalnih predstavnikov) v Harrareju smo

sprejeli sklop resolucij (objavljene bodo postopoma v UTRIPU), ki nam bodo konkretna izhodišča za pogajanja z vlado, začel se je postopek za nominacijo kandidatov za predsedstvo ICN in priprave na 100. obletnico ustanovitve ICN.

Ob koncu bom zastavila nam vsem vprašanje za razmislek in streznitev. Kaj je prinesla stavka zdravnikov - kako se ta odraža na delu medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov? Na Zbornico dobivamo ustne pritožbe, nekaj jih lahko preberemo tudi v časopisu, nad nemogočim stanjem v zdravstvenih ustanovah: o pritiskih, ki se izvajajo, grožnjah o odpuščanju medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, zmanjšanju plač, neizplačevanju stimulacije, regresa itd. Vse anonimno, ali vsaj čim bolj zabrisana identiteta! Pri tem se vprašam, kje so vodje služb zdravstvene nege, glavne ali odgovorne medicinske sestre, ki so s takim stanjem seznanjene? Kako rešujejo pritiske na svojem oddelku ali kliniki? Zakaj v zaščito svojih članov negovalnega tima javno ne spregovore ali pisno sporoče na Zbornico zdravstvene nege? Vsaka javna funkcija je izpostavljena in vsebuje tudi določeno stopnjo tveganja, ki se jo morajo vodilni delavci zavedati. Zato izpostavljam drugo pomembno nalogo za vas delegate. Vplivajte preko društvenih organov, da se problemi izpostavijo, konkretizirajo. Z argumenti bo Zbornica prepričljivejši in uspešnejši zaščitnik svojih članov.

Če povzamem pregled dela Zbornice od zadnje skupščine do danes, lahko potrdim, da smo tisti del nalog, ki je bil odvisen izključno od nas - predsedstva, upravnega odbora in komisij - skoraj v celoti opravili.

Ustavilo pa se je vedno takrat, ko smo bili odvisni od ljudi, ki našega razvoja ne želijo podpreti ali ga še ne morejo sprejeti kot proces, ki se ga ne da več zaustaviti.

4. SKUPŠČINA ZZNS

POROČILO GENERALNE SEKRETARKE PETRE KERSNIČ O DELU ZBORNICE V PRETEKLEM LETU

Poročilo o delovanju ZZNS v letu 1995, ki ga z današnjo skupščino zaključujemo, predstavlja zbir vseh poročil imenovanih organov, komisij, društev in strokovnih sekcij.

Da bi lahko kritično ocenili prehojeno pot in vložene napore, bi bilo potrebno pregledati, kako in do kod smo lahko in mogli realizirati sklepe 3. redne skušščine.

Prvi štirje in šesti sklep 3. skupščine, ki so se nanašali na sprejem in potrjevanje finančnega poročila za leto 1994, finančnega plana za leto 1995, članarino ZZNS in naročnino za Obzornik zdravstvene nege ter razporejanje sredstev iz kotizacij za udeležbo na strokovnih seminarjih sekcij in ZZNS v sklad za izobraževanje, so bili v celoti realizirani.

Peti sklep o analitičnem spremljanju članarine ZZNS in naročnin smo realizirali do polovice - sestavili in uvedli smo nov računalniški program vodenja članarin ter pričeli z aktivnostmi za kadrovsko okrepitev zaposlenih na ZZNS - za zaposlitev računovodje.

Sedmi sklep, da bi na Inštitutu za varovanje zdravja organizirali enoto za področje zdravstvene

nege, smo med letom poskušali z razgovori na Ministrstvu za zdravstvo in na Inštitutu za varovanje zdravja realizirati, vendar smo naleteli na vprašanje financiranja delovnega mesta. Skupaj z Razširjenim strokovnim kolegijem za zdravstveno nego bomo vztrajali naprej ter predstavili argumente za tako delovno mesto.

Osmi sklep postaja že permanentna aktivnost ZZNS, saj smo med letom ob najrazličnejših možnostih, tako ustno kot tudi pisno, posredovali naše utemeljitve za zakonsko opredelitev in javna pooblastila zdravstveni negi kot sestavni dejavnosti zdravstvenega varstva prebivalcev Slovenije.

Na osnovi devetega sklepa 3. redne skupščine in aktualne problematike na področju vrednotenja storitev medicinskih sester smo se skupaj s predstavniki RSKZN sestali z direktorjem Zavoda za zdravstveno zavarovanje. Dogovorili smo se, da bodo na Zavodu za zdravstveno zavarovanje pričeli z aktivnostmi spremembe Zelene knjige, ki je kljub zastarelosti (1983) osnova za evidentiranje in vrednotenje storitev v zdravstvu. Izražena je bila tudi zahteva po sodelovanju medicinske sestre pri opravljanju nadzorov v zdravstvenih zavodih - posebno v službah patronažnega zdravstvenega varstva.

Deseti sklep smo pričeli realizirati s pomočjo prevoda gradiva iz ICN, ki je namenjeno deželam za pripravo zakonskih podlag za Zakon o zdravstveni negi. Skupaj s svetovalko za zdravstveno nego na Ministrstvu za zdravstvo smo pripravili utemeljitev za začetek aktivnosti in vključitev teh aktivnosti v program dela Ministrstva v letu 1996.

Enajsti sklep se je nanašal na strokovno stališče ZZNS in RSKZN, da se medicinske sestre za področje ginekološko porodniške zdravstvene nege izobražujejo v polivalentnem programu. Kljub

4. SKUPŠČINA ZZNS

temu, da smo s tem stališčem seznanili vse, ki naj bi upoštevali stališče stroke, se je zgodilo, da stališča niso bila upoštevana in da se v letu 1996/1997 na Visoko šolo za zdravstvo v Ljubljani vpisuje generacija študentov v monovalentni študij ginekološko porodniške zdravstvene nege.

Dvanajsti sklep smo realizirali tako, da smo Strategijo razvoja zdravstvene nege, ki jo je sprejel RSKZN 1993, ponovno poslali Ministrstvu za zdravstvo - oblikovalcem Plana zdravstvenega varstva za vse do leta 2000 in zahtevali, da se naše usmeritve upoštevajo pri njegovem oblikovanju. Specifične razmere, ki so v Sloveniji posledica spreminjanja in prestrukturiranja tako v gospodarstvu, družbenih dejavnostih, kot tudi v političnem sistemu, narekujejo tem razmeram primerno prilagajanje zdravstvenega varstva in njegovega celotnega sistema. Plan Zdravje za vse do leta 2000 se v Sloveniji rojeva že kar nekaj let, tako, da je umestna pripomba, da bo leto 2000 prej, kot bo sprejet Plan zdravstvenega varstva v Sloveniji in vsi izvedbeni akti, ki naj bi udejanili vseh 38. ciljev SZO. Če se ozremo nazaj, lahko v arhivih DMSTZ najdemo zapise, da so se medicinske sestre aktivno vključile v razprave o »Planu« že v letu 1988. Zdaj je Plan pripravljen za drugo obravnavo v Državnem zboru.

Z realizacijo trinajstega sklepa bo mogoče pričeati takoj, ko bo sprejet Plan, na osnovi katerega bomo lahko zahtevali pripravo izvedbenih aktov, v katerih bodo zapisani kadrovske normativi.

S štirinajstim sklepom, da bi bil vsako leto izrednim študentom omogočen vpis v smer zdravstvene vzgoje, smo seznanili Visoko šolo za zdravstvo v Ljubljani. Kljub podpori stroke je na tem področju prišlo do težav, ki jih gotovo lahko pripisujemo tudi novi visokošolski zakonodaji, tako da v študijskem letu 1996/97 ne bo vpisa niti v redni

študij zdravstvene vzgoje. Predstavniki ZZNS, RKSZN in Visoke šole so dosegli, da se program zdravstvene vzgoje v sodelovanju s Pedagoško fakulteto v letu 1997/1998 nadaljuje.

Petnajsti sklep je bil v celoti udejanjen - šolska sekcija se je preimenovala v Sekcijo medicinskih sester za vzgojo in izobraževanje in obnovila aktivnosti tako na področju organiziranja seminarjev kot sodelovanja na področju razprav o izobraževanju za poklice v zdravstveni negi.

Ko govorimo o sistemu zdravstvenega varstva, si predstavljamo tak sistem, ki bo naravnani k doseganju čimboljšega zdravja vsega prebivalstva. Za prvo in hitro oceno učinkovitosti in uspešnosti sistema zdravstvenega varstva si strokovnjaki pomagajo s kazalci iz podatkov na dan 31.12.1994:

Število prebivalcev Slovenije - 1.989.477 - od tega:

	leto 1991	leto 1994
do 14 let	20,6% = 409.832	18,5% = 368.053
15 - 65 let	68,6% = 1.364.781	69,4% = 1.380.697
nad 65 let	10,8% = 214.864	12,1% = 240.727

Omenjeni prikaz stanja in trendov gibanja starostnih skupin prebivalcev kaže na naraščanje starejšega prebivalstva, kar je problematika razvitih in naprednih držav tudi v svetu. Vsa spremljajoča vprašanja se nanašajo na povečanje potreb po zdravstvenih storitvah in to še posebej po zdravstveni negi.

Po podatkih Zavarovalnice prebivalci starostne skupine nad 65 let potrebujejo 3,5 krat več sredstev za storitve kot povprečni zavarovanci. Podatki kar sami po sebi govorijo, da se bodo povečale potrebe po zdravstveni negi, posebno na domu - torej bo potrebno okrepiti dejavnost patronažnega zdravstvenega varstva. Zaradi skrajševanja ležalne dobe bodo negovalne bolnišnice postale realnost - v njih bo pretežna zdravstvena storitev zdravstvena nega.

4. SKUPŠČINA ZZNS

Mreža zdravstvene službe v Sloveniji se kaže s številom bolniških postelj in s kadrovsko preskrbljenostjo. V Sloveniji imamo z 11.493 bolniških

postelj, 950 postelj v zdraviliščih in 11.000 postelj v splošnih in posebnih socialnih zavodih.

Primerjava:

	SLOVENIJA	AVSTRIJA	ITALIJA
Bolniške postelje na 1000 prebivalcev	5,8	9,7	6,9
Medicinske sestre na 1000 prebivalcev	5,2	7,5	4,1

Podatki iz Poročila Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za leto 1995 nam nudijo zanimive podatke tako za izvajalce kot za uporabnike zdravstvenih storitev:

* od vseh Slovencev (1.989.477) je zdravstveno zavarovanih 1.971.204

* v letu 1995 je bilo na zavarovano osebo zbranih 80.851 SIT za obvezno zavarovanje in 9.071 SIT za prostovoljno zavarovanje

* poraba sredstev: 83.794 = 74.940 iz obveznega, 8.854 iz prostovoljnega zavarovanja

ČLANSTVO V ZZNS

V Zbornico zdravstvene nege je bilo na dan 15.3.1996 včlanjenih 9851 članov (27.3.1995 je bilo 8827 članov). Iz spodaj navedene razpredelnice razberemo, da je v enoletnem obdobju marec 1994/marec 1995 članstvo naraslo za 1025.

V istem letu smo evidentirali 226 izstopov iz ZZNS.

Še vedno se srečujemo z nerazumevanjem članstva v ZZNS glede statusa člana - še dobivamo izjave, da želijo člani prekiniti naročnino za revijo Utrip, pogosto je tudi povezovanje ter istovetenje članstva ZZNS s Sindikatom. Pri delovnih organizacijah nimamo težav z odvajanjem članarine, težave so pri tistih članih, ki brez obvestila o želji po prenehanju članstva v računovodstvu prepovejo odtegovanje.

Kljub dvakratnemu pozivu v biltenu Utrip, da nam člani in članice sporočajo zamenjavo delovne organizacije, da so nastopili porodniški dopust ali so se upokojili, nismo zadovoljni z odzivom. Želimo, da bi nam vsako spremembo naši člani javili in nam s tem olajšali vsakodnevno poslovanje in komuniciranje z delovnimi organizacijami.

D M S Z T	člani	upokoj.	študen.	izpisi
	15.3.1995			
Ljubljna	3346	172	288	72
Maribor	1433	48	157	41
Celje	1325	107	-	10
Koper	647	43	-	16
Murska Sobota	612	26	-	23
Kranj	602	78	-	27
Nova Gorica	593	45	-	4
Novo Mesto	460	18	-	6
Ptuj	319	3	-	7
Slovenj Gradec	310	19	-	19
Velenje	204	3	-	1
Skupaj	9851	562	445	226

ORGANI ZZNS

Člani Upravnega odbora ZZNS so se v letu 1995 sestali na 15 sejah in v skladu z določili Statuta udejanili sklepe in vodili ZZNS ter v sodelovanju s številnimi vabljenimi strokovnjaki iz najrazličnejših področij ustvarjali razmere za tekoče delo.

Člani širšega Predsedstva ZZNS so se v letu 1995 sestali 3-krat. Delovali so v skladu s Statutarnimi nalogami in sprejemali stališča do vseh

4. SKUPŠČINA ZZNS

najaktualnejših problemov tako v zdravstvu kot na področju zdravstvene nege.

Na sejah Predsedstva ZZNS so bili v letu 1995 v razpravi in sprejeti naslednji akti:

1. Pravilnik o Časopisno založniški dejavnosti ZZNS,

2. Pravilnik o delu strokovne sekcije študentov zdravstvene nege,

3. Pravilnik o uporabi sredstev iz sklada za izobraževanje.

V letu 1995 sta potekali dve veliki projektni nalogi, v katerih smo sodelovali člani vodstva ZZNS:

a) Podlage za Pravilnik o organizaciji službe zdravstvene nege in

b) Razmejitev zdravstvene nege.

12. in 13. maja 1995 smo v Ankaranu skupaj z gostitelji, DMSZT Koper, pripravili 3. simpozij zdravstvene nege pod geslom »Za boljše kakovost zdravstvene nege« in osrednjo proslavo ob 12. maju - mednarodnem dnevu medicinskih sester.

V letu 1995 smo v mesecu aprilu in septembru organizirali 2 strokovna seminarja iz zdravstvene nege na temo: Poučevanje profesionalne etike v zdravstvenih šolah. Seminarja sta bila namenjena učiteljicam zdravstvene nege ter poglobljenim razpravam o sodobnih konceptih poučevanja etike ter o procesu zdravstvene nege kot moralni zahtevi.

V oktobru 1995 smo v Celju pripravili tradicionalno, že drugo srečanje upokojenih medicinskih sester iz vse Slovenije. Udeležba upokojenih medicinskih sester (preko 430) in prisotnost skoraj vseh predsednic DMSZT sta izkazovali pomembnost druženja, izmenjave izkušenj, prijetnega klepeta s starimi znanci, nekdanjimi sodelavci in izraz vspodbude organizatorjem.

Naš vsakdan na Zbornici zaznamujejo številni stiki in neposredne povezave s:

- svetovalko ministra za zdravstvo za področje zdravstvene nege,
- ministrstvom za zdravstvo - z ministrom in njegovimi sekretarji,
- odborom Državnega zbora za zdravstvo, družino in socialno politiko,
- predstavniki Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego,
- Zdravniško zbornico in drugimi zbornicami,
- Zavodom za statistiko R Slovenije,
- sindikati zdravstvene dejavnosti - posebno s Sindikatом zdravstvene nege,
- Kolaborativnim centrom SZO za primarno zdravstveno nego,
- drugimi združenji in društvi (Slovenska fundacija, Društvo Hospice),
- Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije,
- mednarodne povezave preko udeležencev strokovnih srečanj v tujini,
- z ICN.

Že ob nastajanju Zbornice nas je vodila enotna želja po čimboljši informiranosti in pretoku informacij - to udejanjamo skozi naše glasilo Utrip, v katerem želimo naše člane sproti obveščati o aktivnostih, ki jih opravljamo zato, da bi v skladu s Statutom skrbeli za temeljno nalogo Zbornice - za uveljavljanje in skladno delovanje stroke zdravstvene nege. V ta namen pod rubriko Delo Zbornice zapisujemo vse, kar počnemo in pri čemer sodelujemo. Z Utripom želimo članom predstaviti celoletne programe strokovnih seminarjev in najrazličnejših oblik izobraževanja, ki jih izvajajo DMSZT in v Strokovnih sekcijah.

4. SKUPŠČINA ZZNS

Utrip naj bi bil živa vez med nami - torej naj vsak najde svoj čas za svoj prispevek.

Za boljšo predstavljalnost našega dela smo pripravili Zbornik vseh poročil, ki skupaj predstavljajo vse naše aktivnosti. Naš namen je bil, da bi člani Zbornice zdravstvene nege lahko prepoznali svoj prispevek k rasti in razvoju stroke zdravstvene nege na eni strani in na drugi strani možnosti za sodelovanje.

Viktorija REHAR

POROČILO NADZORNEGA ODBORA ZBORNICE

Nadzorni odbor ZZNS je bil izvoljen na ustanovni skupščini ZZNS 15.12.1992 in ga sestavljajo: Milanka Kozlovič - SB Izola, Viktorija Rehar - ZZV Celje, Mira Šilec - Zavod Hrastovec-Trate, Stanka Žagar - DU Kočevje in Marina Velepich - Onkološki inštitut Ljubljana.

Članice NO smo se sestale na svoji 5. redni seji 15.4.1996 in pregledale vsa Poročila o delovanju in poslovanju ZZNS v letu 1995 - Priloga za sklic 4. redne skupščine ZZNS.

1. Predsednica NO, Marina Velepich, je članicam poročala o svoji prisotnosti na vseh sejah

Predsedstva ZZNS ter jih seznanila z najpomembnejšimi sklepi.

2. Članice nadzornega odbora smo pregledale dokumentacijo in ugotovile, da je Zbornica zdravstvene nege Slovenije poslovala v skladu s sprejetimi skelpi 3. redne skupščine in v skladu s Statutom Zbornice zdravstvene nege Slovenije.

3. Ugotavljamo, da se število članov Zbornice zdravstvene nege Slovenije vztrajno približuje številki 10.000, kar pomeni povečanje obsega dela. Prav tako se povečuje število strokovnih sekcij, katerih finančno poslovanje vedno bolj obremenjuje delo zaposlenih na Zbornici zdravstvene nege Slovenije.

Zato članice nadzornega odbora podpiramo aktivnosti za redno zaposlitev računovodje.

4. Razporejanje sredstev iz kotizacij v sklad za izobraževanje poteka po sklepu 3. redne skupščine in sredstva se, po poročilu Komisije, dodeljujejo v skadu s sprejetim Pravilnikom.

5. Članice nadzornega odbora ugotavljamo, da Upravni odbor v skladu s potrebami in možnostmi sklepa o nabavi ustreznih in nujno potrebnih osnovnih sredstev.

Menimo, da je glede na vse navedene ugotovitve finančno poslovanje Zbornice zdravstvene nege Slovenije ustrezno, racionalno in gospodarno. Ocenjujemo, da je finančni plan poslovanja za leto 1996 temu primerno naravnani in ga bo tudi mogoče uresničiti.

4. SKUPŠČINA ZZNS

Veronika PRETNAR-KUNSTEK

POROČILO O ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKI DEJAVNOSTI ZBORNICE

Ko se oziramo nazaj na preteklo leto, lahko ugotovimo, da je bilo precej delovno tudi za Časopisno založniško dejavnost Zbornice zdravstvene nege Slovenije, ki zajema naslednje dejavnosti:

- izdajanje strokovne revije *Obzornik zdravstvene nege*
- izdajanje informativnega biltena *ZZNS Utrip*
- izdajanje izrednih strokovnih in izobraževalnih publikacij.

Obzornik zdravstvene nege je obdržal svoj ustaljeni krog naročnikov. Izhaja trikrat letno v dvojni številki z vsakokratno naklado 4000 izvodov. V letu 1995 je bilo natisanih 12000 izvodov, podobno naklado pa načrtujemo tudi za leto 1996. Stroške tiskanja skoraj v celoti pokrivamo z letno naročnino, nekaj tudi z reklamnimi oglasi.

Običajno je vsako leto tiskanje finančno podprlo tudi Ministrstvo za zdravstvo, razen v letu 1995.

Uredniški odbor, katerega člani so:

Andrej Fink, Vera Grbec, Bernarda Mudrovčič, Veronika Pretnar-Kunstek, Ladi Škerbinek, Marina Velepich, Irena Istenič in, se je lani sestal štirikrat ter

obravnaval delovne programe, pobude in predloge za izboljšanje vsebine Obzornika zdravstvene nege.

V reviji so stalne rubrike:

uvodnik, strokovni članki, (običajno od 8 do 10), novosti in izkušnje, beležke ob knjigah ter zanimivosti.

Odgovorna urednica Vera Grbec izbira in pripravlja gradivo za objavo, opravlja redakcijo revije, sodeluje pri oblikovnem urejanju in opravlja še mnogo za strokovno revijo pomembnih stvari. Težko je v nekaj stavkih zajeti obsežno in zahtevno delo odgovornega urednika.

Dunja Kalčič je urednica, prevajalka in lektorica za angleščino.

Za računalniški prelom je odgovoren Božidar Pajnhart.

Obzornik zdravstvene nege tiska Tiskarna DELO.

Uredniški odbor Obzornika zdravstvene nege se zavzema za objavljanje kvalitetnih strokovnih člankov, kar številnim medicinskim sestram in zdravstvenim tehnikom omogoča primerno strokovno informiranost in izpopolnjevanje.

Revija služi tudi kot učno gradivo za vse nivoje zdravstvenih šol ter je študijsko gradivo za podiplomsko in funkcionalno izobraževanje.

Izvečki strokovnih člankov so objavljeni v angleščini.

Enkrat mesečno izhaja informativni bilten Zbornice zdravstvene nege Slovenije Utrip, ki ga prejemajo vsi člani Zbornice. V letu 1995 smo natisnili 10 enojnih in eno dvojno številko (julij/avgust) Utripa s povprečno naklado 9500 izvodov. V vsem letu je bilo natisnjenih 101.000 izvodov. Za leto 1996 načrtujemo nekoliko povečano mesečno

4. SKUPŠČINA ZZNS

naklado (10.000). Stroške tiskanja pokrivamo iz članarine, trženjem oglasov in reklam.

Uredniški odbor informativnega biltena Zbornice zdravstvene nege Slovenije Utrip, v sestavi: Nana Domanjko, Bojana Filej, Petra Kersnič, Irena Istenič, Irma Antončič, Veronika Pretnar Kunstek, se je v letu 1995 sestel kar 11-krat ter se dogovarjal o vsebinah posameznih števil. Praviloma ima informativni bilten Utrip naslednje rubrike: uvodnik, delo Zbornice, novice iz ICN, predstavljamo vam, iz društev in sekcij, udeležili smo se, razmišljanja, iz arhiva, srečanja doma, srečanja na tujem, novo na knjižnih policah. Uredništvo lahko oblikuje in dopolnjuje nove rubrike.

Odgovorna urednica Utripa Veronika Pretnar-Kunstek izbira in pripravlja prispevke za objavo, opravlja redakcijo biltena, sodeluje pri slikovnem in oblikovnem urejanju ter skrbi, da Utrip redno izhaja. Zavzema se tudi za racionalno porabo finančnih sredstev.

Oblikovanje in računalniški prelom izvaja podjetje Starling.

Informativni bilten Utrip tiska Tiskarna Povše.

Odziv bralcev na vsebino in strukturo Utripa je bil do sedaj zelo pozitiven, kar pomeni, da je naša načrtana pot pravilna. Seveda bomo še iskali načine in poti za izboljšanje našega informativnega biltena, pričakujemo pa tudi vaše sodelovanje in nove pobude.

Poleg strokovne revije Obzornik zdravstvene nege in biltena Utrip ima Časopisno založniška dejavnost v svojem delovnem programu tudi izdajanje drugih - izrednih publikacij.

Kodeks etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov smo natisnili v letu 1994.

V letu 1995 smo izdali brošuro »Moje pripravništvo«, pripravniško knjižico za zdravstvene

tehniko, ki jo je natisnila Tiskarna Nejc. Spomladi 1996 pa že načrtujemo tiskanje brošure »Pripravništvo za višje medicinske sestre«.

Za vsako izredno publikacijo se sproti imenuje odgovorni urednik (oziroma urednica).

V finančnem poročilu Zbornice zdravstvene nege Slovenije za leto 1995 so navedeni tudi podatki o poslovanju Časopisno založniške dejavnosti.

Vera GRBEC

POROČILO O DELU RAZSODIŠČA

Razsodišče Zbornice zdravstvene nege deluje v sestavi: Vera Grbec, Silva Vuga, Majda Gorše, Olga Nezman in Dragica Murn.

Razsodišče se je v letu 1995 ukvarjalo s podobno tematiko kot v letu 1994, odprle pa so se tudi nekatere nove vrste problemov.

Prejeli smo dve pritožbi pacientk.

Gospa M.C. je naslovila pritožbo na delo oziroma sistem naročanja in na odnos medicinske sestre v zdravstvenem domu. Po proučitvi dokumentacije in dodatnih pisnih informacijah iz zdravstvenega doma je Razsodišče 8.12.1995 sklenilo, da vloge ne bo obravnavalo, ker so člani menili, da spada v področje internega strokovnega nadzora. Priporočili

4. SKUPŠČINA ZZNS

smo obisk patronažne medicinske sestre pri gospe M.C. Pisno smo odgovorili tudi gospe M.C., ki pa v letošnjem letu svoje pritožbe obnavlja.

Drugo pritožbo je naslovila gospa F.Z. v zvezi z dejavnostjo podjetja Pacient d.o.o.. Njena sestra je namreč pri prenosu v reševalno vozilo bila poškodovana, kar dokazuje z zdravniško dokumentacijo. Obenem se pritožuje tudi na odnos zdravstvenih tehnikov po poškodbi.

Po proučitvi gradiva so člani Razsodišča ugotovili, da ima poškodovana gospa pravico do odškodnine, ki izhaja iz objektivne odgovornosti institucije. To mnenje smo sporočili tudi njenemu odvetniku. Glede individualne strokovne odgovornosti zdravstvenih tehnikov pa želi Razsodišče pridobiti še dodatne podatke. Poleg tega menimo, da je nujno, da se v podjetju opravi strokovni nadzor s svetovanjem, ki naj prouči, ali se dejavnost opravlja v obsegu in pod pogoji, za katere je bilo izdano dovoljenje Ministrstva za zdravstvo.

Ker ZZNS koncesije za opravljanje strokovnega nadzora kljub vsem prizadevanjem tudi v letu 1995 še nima, smo zaprosili Ministrstvo za zdravstvo, da določi izvajalca.

Ministrstvo za zdravstvo nam je na naš dopis odgovorilo - citiramo bistveni del dopisa:

»Po proučitvi celotne dokumentacije v zvezi s postopanjem podjetja Pacient d.o.o. s pacientko A.Š. predlagamo strokovni nadzor nad omenjenim podjetjem. Zato vam svetujemo, da se povežete z Zdravniško zbornico Slovenije in skupaj, tako kot v podobnih primerih, opravite v čim krajšem času nadzor nad delom podjetja s poudarkom na omenjenem primeru.«

Takoj smo se z dopisom obrnili na Zdravniško zbornico Slovenije, da v sodelovanju izvedemo strokovni nadzor nad omenjenim podjetjem. Od

Zdravniške zbornice smo prejeli odgovor - citiramo pomemben del vsebine:

»Ministrstvo za zdravstvo nam je po našem mnenju pomotoma odstopilo zadevo, ki se nanaša na opravljanje strokovnih storitev omenjenega podjetja. Ker zadeva ne sodi med zdravniške storitve, Zdravniška zbornica ne more izvajati nad opravljanjem strokovnega dela nikakršnega nadzora. Zakon o zdravstveni dejavnosti določa pristojnosti Zdravniške zbornice le v nadzorih, ki se nanašajo na strokovno delo zdravnika v posameznem zavodu ali privatni ordinaciji.«

Z mnenjem Zdravniške zbornice se zelo strinjamo. Vsaka stroka naj nadzira svoje dejavnosti! Vprašujemo pa se, kdo prevzema strokovni nadzor nad dejavnostjo zdravstvene nege tako v javnem kot v zasebnem sektorju. Z omenjenim primerom smo dokazali, da v zdravstveni zakonodaji obstaja ogromna vrzel, ki povzroča strokovne in pravne škodljive posledice tako za zavarovance kot za medicinske sestre in zdravstvene tehnike.

Naslednjo vlogo je na Razsodišče naslovila vms v zadevi »Kršitve pravic iz delovnega razmerja in ocena strokovnega dela«. Ta vloga se vleče že iz leta 1994, zapleti pa so nastali takrat, ko kljub številnim intervencijam na Ministrstvo za zdravstvo in Zdravniško zbornico niso bili pripravljeni opraviti ali odrediti, da se opravi, strokovni nadzor v omenjenem zavodu. Pogajanja v zvezi s tem se nadaljujejo.

Za razrešitev temeljnega problema, to je dodelitev pristojnosti za opravljanje strokovnega nadzora, smo na ministra, doc. dr. Božidarja Voljčca, naslovili pismo, v katerem mu ponovno predstavljamo vso problematiko in predlagamo skupni se-stanek.

4. SKUPŠČINA ZZNS

Ker v mesecu dni še nismo prejeli odgovora (vzrok je morda tudi v dolgotrajni stavki zdravnikov), bomo s ponovno vlogo zahtevali, da o problematiki skupaj spregovorimo in jo razrešimo.

Pripominjam, da Razsodišče Zbornice zdravstvene nege zaradi škodljivih zakonskih /ne/ določb ne more normalno delovati. Zato je velik del naših prizadevanj usmerjen iz našega ožjega delokroga.

Skupaj z vodstvom ZZNS in ob podpori vseh članov si moramo pridobiti pristojnosti, da svoje delo ne samo izvajamo, ampak ga tudi vodimo, zanj odgovarjamo in ga nadziramo.

Nuša MLAKAR

POROČILO O DELU KOMISIJE ZA ZASEBNO DELO

Komisija za zasebno dejavnost je bila imenovana na 1. seji Predsedstva ZZNS 18.2.1993 in jo sestavljajo:

Marija Švajncer-DU Maribor, Nedeljka Luznar-ZD Ljubljana Šiška, Anka Terseglav-SB Šempeter pri Novi Gorici, Emilija Makovec-ZD Lendava in Nuša Mlakar-KC Nevrološka klinika.

V letu 1995 je komisija imela eno korespondenčno sejo, ki je bila sklicana zaradi nujnosti problematike v zvezi z izdajo mnenj.

Na komisijo je prispelo kar nekaj vlog za izdajo mnenja za opravljanje zasebne dejavnosti na področju zdravstvene nege bolnika. Komisija vlog ni obravnavala, ke je bil na 12. seji UO Zbornice sprejet sklep, da se novo prispelih vlog ne obravnava, dokler ne bomo pridobili strokovnega mnenja o razmejitvi zdravstvene nege.

Projekt Razmejitev zdravstvene nege pripravlja Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno nego pri Ministrstvu za zdravstvo. Dokument je v zaključni fazi sprejemanja in takoj po sprejetju bo komisija nadaljevala z izdajo mnenj za zasebno delo na področju zdravstvene nege.

Roža MEGLIČ

POROČILO O DELU KOMISIJE ZA IZOBRAŽEVANJE

Vkomisijo za izobraževanje pri Zbornici zdravstvene nege so bile imenovane:

Ljudmila Brčin-Srednja zdravstvena šola Piran, Ljubica Glucks-Srednja zdravstvena šola Novo mesto, Darja Cibic-Ministrstvo za zdravstvo, Alenka Krist-Klinični center in Roža Meglič-Visoka šola za zdravstvo v Ljubljani.

Komisija je v letu 1995 imela 4 redne seje: 4.4., 1.6., 20.9. in 26.10.1995.

4. SKUPŠČINA ZZNS

Poleg običajnih nalog je komisija veliko časa namenila za pripravo vsebin in za razpravo o brošuri Pripraviništvo za višje medicinske sestre. V ta namen je bila imenovana posebna delovna skupina, ki se je 7-krat sestala in pripravila besedilo za brošuro Pripraviništva za višje medicinske sestre. Ob koncu leta je bilo besedilo pripravljeno in potrjeno na Ministrstvu za zdravstvo. Upravni odbor je imenoval razpisno komisijo, ki je izbirala med ponudbami za oblikovanje in tiskanje brošure.

Upravni odbor ZZNS je imenoval delovno skupino za pripravo programa pripraviništva za diplomantke in diplomante zdravstvene vzgoje na Visoki šoli za zdravstvo in Pedagoški fakulteti. Delovna skupina, sestavljena iz strokovnjakov Visoke šole za zdravstvo in Pedagoške fakultete, je imela 3 seje in do konca leta 1995 pripravila prve predloge in osnutek programa.

Marta FALEŽ

POROČILO KOMISIJE ZA DODELJEVANJE SREDSTEV IZ SKLADA ZA IZOBRAŽEVANJE

Komisija za dodeljevanje sredstev iz sklada za izobraževanje je bila imenovana na 12. seji Predsedstva ZZNS - 13.12.1995 v sestavi: Marta Falež-ZD Maribor, Greta Zver-KC Klinika za torakalno kirurgijo, Irena Bučec Hajdarevič-KC Inštitut za anesteziologijo, Slavica Klančar-KC Urgentni blok in Petra Kersnič ZZNS.

Komisija je na dosedanjih dveh sejah obravnavala prejete vloge in pri tem upoštevala Pravilnik o uporabi sredstev iz sklada za izobraževanje, ki je bil sprejet 13.12.1995 in objavljen v prvi številki Utripa v letu 1996.

Članice komisije smo sprejele osnovne usmeritve delovanja komisije in pripravljamo Poslovnik o delu komisije. Prav tako smo sklenile, da se v skladu načelno razdelijo sredstva na 30 % - 70 % - pri čemer jih bomo 30 % namenili tiskanju publikacij, pomembnih za razvoj zdravstvene nege, in 70 % za financiranje izobraževanja.

V skladu za izobraževanje je po zaključnem računu 1995 finančno stanje naslednje:

prenos iz leta 1994	= 1.589.773 SIT
sklad v letu 1995	= 3.778.893 SIT
skupaj	5.368.666 SIT

SKLEPI 4. REDNE SKUPŠČINE ZBORNIC ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

1. Sprejmejo se poročila o delu Zbornice, njenih organov in komisij v preteklem letu: generalne sekretarke, nadzornega odbora, Časopisno-založniške dejavnosti, Razsodišča, Komisije za zasebno delo, Komisije za izobraževanje in Komisije za dodeljevanje sredstev iz sklada za izobraževanje.

2. Sprejme in potrdi se poslovno poročilo in zaključni račun Zbornice zdravstvene nege za leto 1995.

DELO ZBORNICE

3. Sprejme se plan finančnega poslovanja za leto 1996.

4. Sprejme se:

Kotizacije za udeležbo na seminarjih z veljavnostjo od 1.5.1996 dalje:

- enodnevni seminar - 5.000,00 SIT,
- dvodnevni seminar - 10.000,00 SIT,
- upokojenci, študentje in dijaki ne plačujejo kotizacij,
- nečlani - 100% večji znesek kotizacije.

Članarina za Zbornico zdravstvene nege v letu 1996 ostane enaka kot v letu 1995 za: - redne in pridružene člane

- 550,00 SIT mesečna članarina,
- letna članarina - 6.600,00 SIT,
- članarina za upokojence in študente znaša v letu 1996 20% vrednosti letne članarine - 1.320,00 SIT.

Naročnina za Utrip - delovne organizacije 3.600,00 SIT.

5. Poslanci 4. redne skupščine sprejmejo sklep, s katerim podpira resolucijo WHA 45,5, ki je bila sprejeta na 45. skupščini SZO maja 1992 (Utrip 2/1996). Poslanci podpirajo vse aktivnosti, ki potekajo tako na Ministrstvu za zdravstvo, kot v strokovnih krogih zato, da bi se v slovenskem zdravstvenem sistemu lahko cilji resolucije in zdravstvene nege upoštevali.

6. Poslanci potrjujejo predlog, da se od Ministrstva za delo zahteva sprejem in ratifikacija ILO konvencije št. 149 (Utrip 5/1994), katere sprejem bi vplival na urejanje osnovnih življenjskih razmer dela najmočnejše skupine strokovnih delavcev v zdravstvu.

7. Poslanci skupščine ponovno sprejmejo sklep, da Zbornica nadaljuje z razgovori z IZV o ustanovitvi posebne organizacijske enote za področje zdravstvene nege.

8. Zbornica nadaljuje z aktivnostmi za pripravo osnutka Zakona o zdravstveni negi.

Vsi sklepi so bili soglasno potrjeni.

V aprilu 1996 je na Fakulteti za organizacijske vede

Univerze v Mariboru,

zaključila magistrski študij ga. Bojana Filej.

**Kolegici in prizadevni podpredsednici Zbornice zdravstvene nege Slovenije
iskreno čestitamo.**

Zbornica zdravstvene nege Slovenije

Petra Kersnič

Delo Zbornice v aprilu

April je mesec, v katerem so aktivnosti navadno največje, najintenzivnejše - to smo lahko razbrali že iz programov seminarjev in strokovnih srečanj tako v strokovnih sekcijah, kot društvih in tudi pri drugih organizatorjih. Tak utrip smo občutili tudi na Zbornici - iz dneva v dan smo se srečevali in poleg reševanja številnih aktualnosti ugotavljali tudi sadove, zaplete in posledice stavek zdravnikov, pri tem vztrajno in načrtno iskali pot in svoje mesto v sistemu zdravstvenega varstva.

4. 4. 1996 smo na Zbornici skupaj s svetovalko ministra za zdravstvo go. Darjo Cibic razpravljali o položaju in možnostih ter načrtu za izdelavo osnutka Zakona o zdravstveni negi.

Isti dan so se na Zbornici sestali predstavniki Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego, Ministrstva za zdravstvo in šolstvo, Visokih zdravstvenih šol iz Ljubljane in Maribora, Sekcije študentov zdravstvene nege, Komisije za izobraževanje, Študentskega parlamenta in razpravljali na temo Problematika na področju izobraževanja za zdravstveno nego.

V luči nove visokošolske zakonodaje so se pokazala številna vprašanja, s katerimi se soočajo tako študentje, izobraževalne institucije in strokovna javnost.

10. 4. 1996 so se sestali člani ožjega Predsedstva Zbornice zdravstvene nege. Glavna točka dnevnega reda je bila obravnavanje predloga Statuta Društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v skladu z Zakonom o društvih. Pomembni so bili tudi razprava in sklepi v zvezi s sodelovanjem in povezovanjem strokovnih sekcij in društev. Povzeto iz zapisnika:

1. Sodelovanje in povezovanje strokovnih sekcij in društev.

V razpravi, v kateri so sodelovale skoraj vse članice, so govorili o problemih sodelovanja, povezovanja in nekaterih spornih dejstev v zvezi s članstvom v ZZNS in delom v strokovnih sekcijah. Za ureditev problematike so članice sklenile:

Sklepi:

1. Ob volitvah v IO strokovnih sekcij mora predsednik(ca) sekcije pridobiti mnenje o vseh predlaganih kandidatih v IO društva, na območju katerega je predlagani kandidat zaposlen.

2. Predsednice strokovnih sekcij morajo do konca leta 1996 posredovati številčno in poimensko stanje članov ZZNS, ki delajo na interesnem področju strokovne sekcije in predstavljajo število članov strokovne sekcije.

3. Iz članstva v ZZNS izvira avtomatično članstvo v Društvu in članstvo v strokovni sekciji ter s tem tudi možnost udeleževanja na vseh strokovnih sekcijah ZZNS.«

3. 4. in 17. 4. 1996 sta bili seji Upravnega odbora Zbornice.

17. 4. 1996 - na povabilo glavne medicinske sestre Nefrodiala d.o.o. - Dializnega centra Vesne Žitnik smo se v prvem vročem aprilskem dnevu Nana Domajnko, Nuša Mlakar, Darja Cibic in Petra Kersnič odpravile v Črnuče na Brnčičevo 13.

Otvoritev centra je bila 26.2.1996 in danes opravlja delo na 26 dializnih mestih od 34. Sprejeli

DELO ZBORNICE

so nas: glavna medicinska sestra Vesna Žitnik, strokovni vodja centra prim. dr. Marjan Močivnik in direktorica centra Gabrijela Molč. S ponosom so nam razkazali vse prostore in tehnološke ter arhitektonske razmere za delo, ki so nas močno impresionirali. Pogovor z bolniki je pokazal, da se dobro počutijo, da so zadovoljni in ponosni na »svoj« center.

16. - 18. 4. 1996 je v Bruslju potekala vsakoletna konferenca PCN (Standing Committee of Nurses of EU), katere se je kot stalna predstavica Slovenije oziroma ZZNS udeležila Veronika Pretnar Kunstek.

19. 4. 1996 - je v dvorani Krkee potekala 2. skupščina Sindikata delavcev v zdravstveni negi, katere se je udeležila Petra Kersnič.

Isti dan je bil na pobudo Visoke šole za zdravstvo v Mariboru sklican strokovni posvet o potrebah zdravstvene nege po univerzitetnem študijskem programu. Posveta se je udeležila Nana Domajnko.

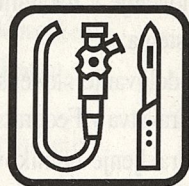
Na ta dan je potekal v dvorani Leka ustanovni občni zbor Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na internistično - infektološkem področju, ki se ga je v imenu Upravnega odbora Zbornice udeležila Vera Grbec.

25. 4. 1996 je bila v Cankarjevem domu osrednja republiška proslava ob 130. letnici delovanja Rdečega križa v Sloveniji. Proslave sta se udeležili Nana Domajnko in Petra Kersnič.

Na isti dan sta Zveza prijateljev mladine Slovenije in Forum za pravice otroka v bolnišnici organizirala okroglo mizo na temo: Kaj lahko še storimo za humanizacijo hospitalizacije na oddelkih za otroke v klinikah in bolnišnicah Slovenije? Srečanja se je udeležila Petra Kersnič.

26. 4. 1996 je v prostorih Krke potekala 4. redna skupščina Zbornice zdravstvene nege.

Sekucid

PRIPRAVLJENA RAZTOPINA ZA

- **takojšnjo dezinfekcijo in čiščenje medicinskih instrumentov**
- **hladno dezinfekcijo medicinskih instrumentov in endoskopov**

Henkel-Ecolab d.o.o.
Poštni predal 7, Vajngerlova 4
62106 Maribor, SLOVENIJA
Tel.: 062/102-211, Fax: 062/102-792

DEZINFEKCIJA
V ZDRAVSTVU

Povzela:

Veronika Pretnar- Kunstek

Tiskovna konferenca na Ministrstvu za zdravstvo

6. 5. 1996

Na redni mesečni tiskovni konferenci o delovanju Ministrstva za zdravstvo dne 6.4.1996 je minister doc. dr. Božidar Voljč povedal, da prihaja v Slovenijo na dvodnevni uradni obisk delegacija Ministrstva za zdravstvo federacije BiH, s katero bodo potekali razgovori zlasti o sledečih temah:

- zakonska ureditev zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja v Republiki Sloveniji, kratkoročne in dolgoročne usmeritve Republike Slovenije v nadaljnji transformaciji zdravstvenega sistema;
- sodelovanje slovenskih strokovnjakov pri obnovi zdravstva v Federaciji Bosni in Hercegovini;
- zdravljenje bolnikov iz BiH v zdravstvenih zavodih v Republiki Sloveniji;
- izobraževanje in usposabljanje zdravstvenih kadrov iz Federacije Bosne in Hercegovine v Republiki Sloveniji.

Minister doc. dr. Božidar Voljč je govoril tudi o pripravah na papežev obisk, kajti Slovenija bo prvič doživela tako velik shod ljudi različnih starosti. Zato je pripravljena cela veriga zdravstvene oskrbe. V polni pripravljenosti bosta Klinični center v Ljubljani ter Bolnišnica Maribor, ves čas bodo delali tudi zdravstveni domovi. Na vseh prireditvenih prostorih bodo prisotni številni zdravstveni delavci, reševalni avtomobili itd.

Projekt kartice zdravstvenega zavarovanja v Sloveniji

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije pripravlja v Grand Hotelu Toplice na Bledu v času od 20. do 21. maja 1996 drugo strokovno srečanje »Projekt kartice zdravstvenega zavarovanja v Sloveniji - vsebina, funkcije in nabor podatkov na kartici«, ki se ga bodo udeležili tudi številni gostje iz tujine. Osnovni namen posvetovanja je predstaviti predlog vsebine, funkcij in nabora podatkov slovenske kartice ter s tem odpreti javno strokovno razpravo na to temo. Na posvetovanju se bodo zbrali predstavniki različnih sektorjev, ustanov in področij, ki se pri nas ukvarjajo z uvajanjem kartičnih tehnologij. Prav tako bodo sodelovali najvidnejši strokovnjaki iz zdravstvenih dejavnosti, ki skrbijo za razvoj informacijskih sistemov v zdravstvu. Pomembne evropske primerjave pa bodo prispevali povabljeni eksperti iz tujine. Pričakujemo plodno razpravo o slovenskem projektu, ustvarjalne zaključke in priporočila.

Tiskovna konferenca v Kliničnem centru v Ljubljani

Včetrtek, 11.4.1996 so na tiskovni Konferenci v Kliničnem centru v Ljubljani strokovnjaki Klinike za otorinolaringologijo in cervikalno kirurgijo pod vodstvom prof. dr. Miha Žargija, dr. med. predstavili za naš prostor velik strokovni dosežek - vstavev kohlearnega implanta, ki omogoča nove možnosti zdravljenja in rehabilitacije gluhih!

Majda Šlajmer-Japelj

Poklicni portret kolegice iz Velike Britanije, Ms. Susan Gooding

Susan Gooding smo spoznali kot učiteljico specialne didaktike za področje zdravstvene nege v decembru 1995 in v marcu 1996.

V sklopu projekta LEMON (Learning Materials on Nursing) Evropskega urada Svetovne zdravstvene organizacije smo organizirali v Centru mednarodno učno delavnico za učitelje 12 držav, ki uporabljajo navedene učne materiale, in ker je bil program dobro sprejet, ga je državna koordinatorica za Slovenijo, mag. Bojana Filej, ponovno organizirala le za slovensko področje.

Susan Gooding deluje dvajset let kot medicinska sestra - učiteljica; v zadnjih letih se še posebej posveča metodiki zdravstvene vzgoje in je direktorica Inštituta za zdravstveno vzgojo v primarnem

zdravstvenem varstvu za Anglijo.

Od leta 1994 je tudi sodelavka projekta LEMON Svetovne zdravstvene organizacije.

V jeseni bo vodila učno delavnico o kreativnem reševanju problemov.

Do sedaj so se njenih programov udeležile kolegice iz naslednjih delovnih organizacij:

1. Visoka zdravstvena šola

Maribor

2. Visoka šola za zdravstvene delavce Ljubljana

3. Srednja zdravstvena šola Maribor

4. Dom upokojencev Danice Vogrinc Maribor

5. Zdravstveni dom dr. A. Drolca Maribor

6. Splošna bolnišnica Maribor

7. Zbornica zdravstvene nege Slovenije

8. Splošna bolnišnica Celje

9. Zdravstveni dom Ravne na Koroškem

10. Zdravstveni dom Slovenj Gradec

11. Zdravstveni dom Ormož

12. Zavod za zdravstveno varstvo Celje

13. Zdravstveni dom Bežigrad

14. Srednja zdravstvena šola Murska Sobota

15. Splošna bolnišnica Murska Sobota

FOTOGRAFIJANJE VAŠE AURE

Fotografiranje aure je nov dosežek modernega fotografiranja. Specialna kamera zazna elektro magnetno energetsko polje človeka, ki ga med snemanjem naredi vidnega. Barve, ki jih vsebuje posameznikova aura, odlikavajo čustva, občutke, želje, strese, zmožnosti, inteligenco in spoznanja. Na podlagi slike vam predlagamo najboljši način prehrane, izberemo najprimernejši kristal, svetujemo katero terapijo vam najbolj ustreza glede na vaše težave, ...

BIO PIRAMIDA

Bio piramida nevtralizira vsa škodljiva sevanja geopatogenih mrež, podzemnih voda in sevanja tehničnega izvora. V okolico izraža pozitivno biokozmično energijo. Je nekakšen energetski prevodnik ali generator. Ob stiku s telesom, zlasti s polaganjem na telo, izboljša počutje. Stranskih učinkov nima. Pomaga pri zdravljenju različnih bolezni, med drugim proti glavobolu, migreni, depresiji, visokemu ali nizkemu pritisku, nespečnosti, revmatizmu, slabi cirkulaciji krvi, prehladu, alergiji, slabemu spominu in koncentraciji. Otrokom pomaga pri učenju, rošlinam omogoča boljšo rast, hrana ostane dalj časa sveža in okusnejša. ...

BIOSTIK d.o.o. Ljubljana
Podutiška 154 tel.: 061/1592 411

Darja Cibic

REFORME ZDRAVSTVENIH SISTEMOV

V organizaciji SZO/ EURO oddelka za primarno zdravstveno nego je potekalo v Reykjaviku od 11. do 13. aprila 1996 posvetovanje evropskih medicinskih sester, ki delujejo pri vladah članicah. Posvetovanja so se udeležile medicinske sestre iz 23 evropskih držav. Namen posvetovanja je bil, da medicinske sestre, ki delujejo pri vladah članicah, sprejmejo stališča o vlogi in prispevku zdravstvene nege v primarnem zdravstvenem varstvu v luči tekočih zdravstvenih reform. Stališče naj bi bil vložek v SZO evropsko ministrsko konferenco, ko bo junija meseca letos v Ljubljani.

Zakaj reforme zdravstvenih sistemov?

Zunanji dejavniki:

- državni proračun,
- staranje prebivalstva,
- razvoj tehnologije,
- pričakovanja prebivalcev,
- tržno gospodarstvo/ privatizacija,
- demokratizacija,
- globalizacija/racionalizem.

Notranji dejavniki:

- pregled učinkovitosti,
- pregled uspešnosti,
- pregled kvalitete,
- dovezetnost bolnika/klienta,

Ljubljanska listina - predlog

Načela

- usmerjenost k zdravju,
- usmerjenost k ljudem,

- usmerjenost k primarnem zdravstvenemu varstvu,
- usmerjenost h kvaliteti,
- usmerjenost k vrednotam,

Strategija

- oblikovanje delovanja za dosego sprememb,
- preoblikovanje zdravstvenih organizacij,
- podpora zdravstvenim delavcem v njihovih prizadevanjih za dosego kvalitete,
- močen management,
- zagotavljanje finančne podpore sistemu zdravstvenega varstva,
- nameščanje pravih ljudi na prava mesta,
- ureditev regulativov za učinkovito reformo,
- spremembe lokalno, razmišljanje globalno,
- spodbujanje »glas ljudstva« (»človek, državljan, bolnik«),
- učenje iz mednarodnih izkušenj.

Posvetovanje SZO evropskih medicinskih sester, ki delujejo pri vladah članicah.

Medicinske sestre, ki delujejo pri vladah članicah v evropski regiji so sprejele izziv, da prevzema-jo bistveno vlogo v reformi zdravstvenega varstva. Skupaj z ostalimi oblikovalci politike zdravstvenega varstva so pripravljene sprejemati odločitve in aktivnosti pri uvajanju reforme.

Vodilna načela:

Za učinkovito reformo zdravstvenega varstva so vodilne medicinske sestre prepoznale pet ključnih načel:

- pravičnost,
- krepitev zdravja in kvaliteto življenja,
- učinkovita izraba človeških, finančnih in ostalih potencialov,
- kvaliteta,
- participativni pristop ob upoštevanju posameznika, družine, skupnosti in kulture.

Udeleženci trdno podpirajo načela, ki jih je sprejela SZO in njene evropske države članice v listini reform evropskih sistemov zdravstvenega varstva.

Osredinjenje na specifično strategijo Reforme
Naslednja opredeljena in zapisana specifična področja, vključena v strategijo.

Zdravstveno varstvo v lokalni skupnosti

V sistemu zdravstvenega varstva je v žarišču družba kot celota na posameznem specifičnem geografskem področju. Potrebe po zdravstvenem varstvu morajo biti ocenjene na osnovi potreb populacije, ob upoštevanju vseh njenih specifičnosti in zahtev različnih starostnih skupin, v vseh življenjskih obdobjih ter usmerjene v rizične skupine. Posebna pozornost bo posvečena podpori neformalnim izvajalcem nege v skupnosti, da bi se izognili dodatnemu in izrednemu obremenjevanju žensk.

Usmerjenost v primarno zdravstveno varstvo

Medicinske sestre kot bistvene strokovne delavke, prispevajo k ravnotežju pri zagotavljanju zdravstvenega varstva v celotnem spektru zdravstvenih storitev, vključujoč krepitev zdravja in preprečevanje bolezni. Medicinske sestre morajo spodbujati dvig samozaupanja v zdravstveno varstvo in delo v skupinah z ostalimi zdravstvenimi profesionalci, z delavci v drugih sektorjih in s člani pristojnih prostovoljnih organizacij in delo s posebnimi interesnimi skupinami.

Kvaliteta za dobre rezultate zdravstvenega varstva

Zdravstveno varstvo mora biti usmerjeno k bolniku/klientu in mora temeljiti ter biti podprto s kar najboljše uporabnimi podatki (evidenca). Primeren informacijski sistem mora posredovati uporabne in primerljive podatke tako, da kažejo na razvoj kvalitetnih storitev in na kvaliteto njihovega izvajanja.

Strokovni razvoj človeških potencialov

Vzgojno-izobraževalni programi in usposabljanja morajo odsevat potrebe populacije po zdravstvenem varstvu in morajo dati izvajalcem ustrezne pristojnosti in vrednosti.

Različna znanja in spretnosti izvajalcev zdravstvene nege, v bolnišnici in v lokalni skupnosti, morajo biti podprti z ustreznimi podatki in usmerjeni v dolgoročne učinkovitosti, ne pa v kratkoročne racionalizacije.

Smotrna izraba virov in sredstev

Izraba virov in sredstev mora biti temeljito pregledana in ovrednotena glede na prispevek k izboljšanju ravni zdravja v družbi. Vsi mehanizmi učinkovitosti in uspešnosti ter racionalizacije morajo biti vezani neposredno na krepitev in kvaliteto življenja.

Država, čuvar vrednot

Vloga države vključuje širjenje vrednot preko javnih obravnav in diskusij. Zagotavljati mora pravično razporeditev virov in sredstev na vso populacijo, omogočiti dostopnost do zdravstvenih storitev in konkurenco za doseganje kvalitete in vrednosti. Da se ti cilji dosežejo, se morajo vzpostaviti okviri predpisov in zakonodaje. Tržno usmerjene mehanizme lahko uporabljajo za izboljšanje učinkovitosti in uspešnosti, ko in če je to potrebno.

Vloga in odgovornost zdravstvene nege v procesu reform

Udeleženci, predstavniki vseh držav članic evropske regije, so glede na navedena dejstva prepričani, da je nujno prepoznati potrebe po ustreznem načinu izobraževanja in strokovnega izpopolnjevanja, vrednotenja znanja, izkušenosti in položaju poklica, da bi se njihovi delovni potenciali razvijali in izrabili v zvezi z reformo sistema zdravstvenega varstva v vsaki državi članici.

Tomaž Pirih

Predstavitev sekcije zdravstvenih tehnikov in medicinskih sester - reševalcev

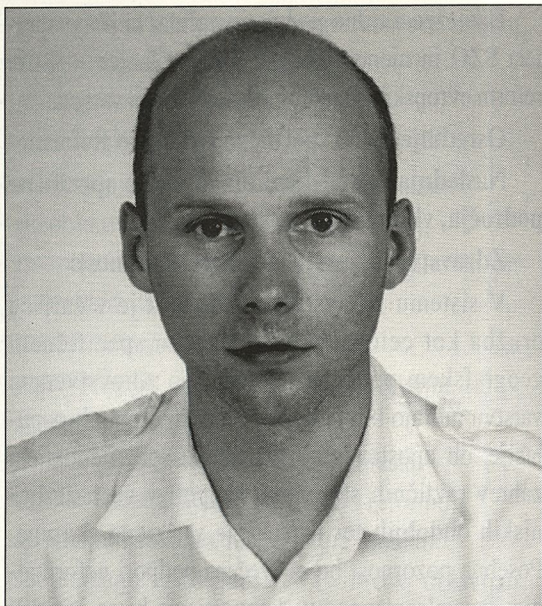
Zametki reševalne dejavnosti v Sloveniji segajo v leto 1870, ko se je v okviru mesta Ljubljane ustanovila ekipa Ljubljanske prostovoljne požarne obrambe, ki se je kasneje preimenovala v Prostovoljno gasilno in reševalno društvo Ljubljana. To je bila predhodnica Reševalne postaje, ki je v sklopu društva pričela delovati leta 1903. V tem času so zaposlovali voznike, vozni park pa so sestavljali vozovi s konjsko vprego.

Prvi dokumentirani dokaz o delovanju medicinske sestre na področju reševanja je iz leta 1932, ko se je na posameznih vožnjah vozniku in pomočniku pridružila medicinska sestra - babica.

Leta 1905 so sprejeli sklepe, ki so določali obseg dela takratne Reševalne postaje. Prvo pomoč so nudili pri:

- nezgodah na cestah, ulicah, tovarnah, veseli-cah,
- pri zastrupitvah,
- pri nenadnih obolenjih, ki ogrožajo človekovo življenje,
- pri duševnih boleznih, ko je imel bolnik spričevalo za sprejem v bolnišnico za duševno bolne,
- pri težjih porodih,
- pri transportu bolnikov v hiralnico in iz zavodov domov.

Reševalna služba je takoj po ustanovitvi in tudi kasneje, kot sestavni del društva, zelo dobro delo-

vala. Reševalci so do leta 1924 opravljali svoje delo z vozovi na konjsko vprego, nato pa so s posojilom kupili prvi reševalni avtomobil.

Prvi zdravstveni tehniki in medicinske sestre so se pričeli zaposlovati po letu 1932. Sistematično so pričeli zaposlovati medicinske sestre in zdravstvene tehnike v 60-ih letih in tako je še danes.

Leta 1990 se je skupina zdravstvenih tehnikov in medicinskih sester, zaposlenih na različnih reševalnih postajah in zdravstvenih domovih po Sloveniji, odločila, da se strokovno povežejo in organizirajo v okviru Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Strokovna organiziranost, medsebojna povezanost, izmenjava izkušenj in poenotenje strokovnega delovanja so bili glavni vzroki, ki jih je takratni iniciativni odbor v prošnji navedel kot razlog za ustanovitev Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov - reševalcev.

Sekcija je bila ustanovljena leta 1990 in si je zadala naslednje naloge, ki jih bo skušala izpolniti:

PREDSTAVLJAMO VAM

1. Oblikovanje novih enotnih programov izobraževanja in kontinuiteto izobraževanja.

2. Spremljanje dosežkov znanosti in tehnike na področju nujne medicinske pomoči.

3. Oblikovanje enotne doktrine na področju nujne medicinske pomoči oziroma v reševalni dejavnosti Republike Slovenije.

4. Dokumentiranje opravljenega dela po enotni metodologiji.

5. Znanstveno raziskovalno delo in publiciranje.

Prvi predsednik sekcije je postal Andrej Fink iz Reševalne postaje Ljubljana.

Danes šteje sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov - reševalcev že skoraj 90 članov, to število pa se še večja.

V času od ustanovitve pa do sedaj so medicinske sestre in zdravstveni tehniki - reševalci dosegli več zastavljenih ciljev in organizirali več seminarjev, okroglih miz in srečanj, ki so obravnavala strokovnost v reševalni dejavnosti, uporabo novih pripomočkov in kardiopulmonalno reanimacijo na terenu. Lansko leto je sekcija sodelovala pri organizaciji in izvedbi 2. simpozija o urgentni medicini, organizirana sta bila seminarja o transportu nosečnice in urgentnem porodu ter o kardiopulmonalni reanimaciji. V Kliničnem centru je potekala učna delavnica o pregledu bolnika in oceni njegovega stanja, v Velenju pa seminar o imobilizaciji hrbtenice.

V letošnjem letu sodelujemo pri organizaciji in izvedbi 3. mednarodnega simpozija o urgentni medicini, aktivno je sodelovanje pri izdelavi Pravilnika nujne medicinske pomoči ter službe za transport bolnikov, ki bosta v prihodnosti sprejeta. V marcu sta potekala seminarja o terapiji s kisikom v predbolnišničnem okolju in seminar o kardiopulmonalni reanimaciji pri otroku, sledila pa bo tudi ponovitev

učne delavnice o kardiopulmonalni reanimaciji in motnjah srčnega ritma.

Sedanji predsednik Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov - reševalcev je Andrej Fink. Dolgoletne izkušnje s področja reševalne dejavnosti in nujne zdravstvene pomoči že več let uveljavlja pri delu v sekciji. Znanje in izkušnje je med drugim nabiral tudi v Združenih državah Amerike, kjer se je strokovno izpopolnjeval pol leta.

Sedanji predsednik poudarja, da sekcija vpliva in mora vplivati na strokovnost medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, ki delujejo na tem področju. To je profil, ki se vse bolj uveljavlja in ponekod že prevladuje. V prihodnosti bo naloga medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v poglobljanju strokovnosti, čemur bodo sledile nove kompetence, ki jih bomo imeli na tem področju. Cilji, za katere se bomo člani sekcije potegovali v prihodnje, so uvedba funkcionalnega izobraževanja ter izdelava standardov in normativov na področju izvajanja nujne medicinske pomoči in reševalne dejavnosti. Številni člani sekcije in strokovnjaki, ki se ukvarjajo s področjem urgentne medicine, se zavedamo svoje strokovnosti in potrebe po utrjevanju in poglobljanju znanja. V sedanjih okvirih je naša sekcija tista, katere naloga je utrjevanje strokovnosti in odgovornosti takrat, ko je človekovo življenje v naših rokah.

Marjeta RUPAR

Predvideti je bolje kot obžalovati.

*Politika je umetnost, ki ljudem omogoča,
da bi se ukvarjali s tistim,
kar se jih tiče.*

(Paul Valery)

Ko v Utripu berem, kako kolegice vztrajno hodijo od vrat do vrat na razne razgovore o naši poklicni perspektivi (statusu), pričakujem, da bo vendar nekdo rekel: »V redu ste«.

To bi pomenilo, da imamo karto za vstop v samostojno odločanje na področju zdravstvene nege. Žal imamo s seboj vedno culico, v kateri so vrednote, ki trenutno nimajo tržne vrednosti.

Komu (ni)smo perspektiven poklic

Starši šoloobveznih otrok so večinoma sanjsko zagledani v poklice, ki omogočajo podjetniško uspešnost. Širša družbena skupnost ter mediji ihtavo in ciljano gradijo na ugledu, ki je podprt z dobrim plačilom in seznamom privilegijev.

»Leni in nesposobni so obsojeni na povprečen obstoj!« Slogan v mini oglasu, ki oznanja zgodbo o uspehu pri trženju artiklov za potrebe zdravstva, sem prebirala malo dalj, brez bralnega užitka. Izračun moje pokojnine že poznam in vem, da bom morala delati čudeže, da ne bom osmešena pri plačevanju računov. Če bodo vnuki supertržno usmerjeni, bodo prepričani, da sem bila v življenju lena in nesposobna.

Ali lahko malo bolj na glas vprašam: Ali sploh kdo ve, koliko stane reanimacija?»

Drugim je dovoljeno drugo

Zadnje čase je govora o deficitarnih poklicih, ki niso jasno definirani. Različni strokovnjaki pišejo o tem in vsak ima svoje mnenje. Pri branju članka:

»Nihče ne bo rinil v slabo plačano delo«, sem ugotovila, da so tudi zagovorniki dobrega plačila. Kaj pa tisti, ki so v to že pririnili?

Nekateri poklici imajo po nekem ljudskem pravilu oznako: umazan. Študij na visokih šolah naj bi to umazanijo spral, tako menijo starši in trepetajo za svoje otroke. Misel o grdem in umazanem je v ljudeh zarezala tako globoko rano, da je praktično neozdravljiva.

Žal, pri našem poklicu, lahko študiramo v nedogled, tako ali drugače se srečamo z bolnim človekom in njegovimi izločki.

Šepet našega utripa

Pust je mimo. Prav tisti dan, ko je bilo najbolj šemasto, sem v trgovini videla majhnega drobnega fantiča. Komaj je shodil. Nagovorila sem ga: »O, kako si lep, zajček!« Imel je dolge uhce in repek. Deček se je zagledal vame in odločno odgovoril: »Ne, saj sem medved!« Stekel je k očku in komaj zadrževal solze.

Podobno je z našim poklicem. Imamo lastno predstavo - podobo, oblečeno v nam razumljivo oblačilo. Ob tem se nikoli ne vprašamo, kako nas (naš poklic in vse, kar je z nami povezano) vidijo drugi.

Dobrodošlo bi bilo javno mnenje.

Tarnati ali reševati

Na Rožniku srečujem pse vseh pasem, ki vodijo svoje gospodarje na potep. Pasje psihologije ne poznam, zato sem z zanimanjem opazovala mešančka, ki je vdano tekal za gospodarjevo kepo snega. Snežna gmota je v loku zanihala in padla na tla. Pes je to videl, vendar je ni našel. Žalostno je cvilil in zmedeno skakljal okoli gospodarja. Verjetno bi navadna žogica (nekaj otipljivega) naredila več

veselja. Ker bi jo našel, bi bilo vračanje gospodarju povezano s ponosom in pasjim veseljem.

Dobila sem asociacijo na naš poklic. Ko opazujemo razna dogajanja v naši družbi in se nam dozdeva, da marsikaj vidimo, nenadoma žalostni ugotovimo, da so dlani brez željenega argumenta. Poskrbeti moramo zase, to je moto tega trenutka, nato pa bomo lahko uspešno skrbeli za druge po zamisli o zdravju do leta 2000.

Ne morem, nemogoče, nimam časa. Oh, saj se tako ne da nič narediti...

Prostovoljno smo se odločili za zbornično združenje. Tisti, ki nismo v konici njenega dogajanja, imamo tudi ogromno nalog. Iz dneva v dan moramo čutiti večjo pripadnost. Lahko smo srečni, da je do tega združenja prišlo, zato s svojimi idejami in dobrohotnostjo širimo ozek prostor naše potrpežljivosti in dvomov.

»Klateštvo« misli

Beneficiran staž ni v nobeni družbi pridobljen na kričečih shodih, ampak s pomočjo zbiranja ustreznih podatkov. Zopet, na vsakem koraku, utemeljitve, dokazi, pisni argumenti. Ali vemo, kako kvalitetno živimo? Kako obolevamo in za kakšnimi boleznimi? Ali imamo na dlani naš socialni status? Ali se lahko s točnimi podatki primerjamo z drugimi poklici, oziroma ženskimi poklici?

Študije so drage. Morda bi postopoma po regijah, s pomočjo naših študentov in študentov kake druge fakultete, podatke zbirali in jih ustrezno obdelali. Če bi se lotili take naloge, bi kolegice po širni Sloveniji morale osveščeno pomagati in razumeti koristnost naloge. Seveda, vse mora biti prav organizirano in strokovno opravljeno.

Zdravstvena nega v Sloveniji ima tudi zgodovino, mar ne? Vse zgodovinsko pomembne podatke bi

morali arhivirati za naše potomce. Tudi v tem primeru bi bilo najenostavneje opraviti delo v okviru društev (regij).

Končno, vsaka generacija ima svoje vzore in vzornike. Imejmo toliko življenjskega poguma in priznajmo življenjski ritem naše zgodovine.

Kako odmeriti pravično in krivično?

Nikoli nas niso učili, kako se pripraviti na življenjske izzive (stalno ponavljam)! V obrambi smo največkrat preveč napadalno borbeni in seveda - osmešeni. Skušajmo zbirati in zbrati zanesljive pisne dokaze v zvezi z našim poklicem in bodimo prvi.

Prijetna anekdota: Mladenič, telesno močan, je vedno zmagal. Nekega dne, ko je zopet prišel domov s strgano srajco, ga je mati opozorila: »Kaj ne veš, da ne bi smel udariti nazaj, če te kdo udari?« »Toda mati«, je fant odvrnil prepričljivo, »saj nikoli ne udarim nazaj. Jaz vedno udarim prvi«.

OTROŠKA HRANA

HIPP

Za vsakega dojenčka je **kakovostna prehrana** zelo pomembna, saj je od nje odvisno, kakšno bo njegovo zdravje pozneje.

HIPP posebno pozornost namenja **organsko-biološki pridelavi in predelavi**.

Za tako pridelavo in predelavo mora biti izpolnjenih veliko pogojev in HIPP je med redkimi, ki lahko vašemu otroku ponudijo: **BIO mleko, BIO sadje, BIO zelenjavo, BIO meso in BIO žitarice.**

HIPP-ova OTROŠKA HRANA JE ZDRAVA HRANA.

Pridelana je z največjo pozornostjo, predelana z največjo skrbnostjo, zanesljivo vrhunske kakovosti in namenjena vsem otrokom v vseh obdobjih.

HIPP-ova POSVETOVALNICA

Posvetovalnica deluje že nekaj časa. **Namenjena je vsem staršem**, ne glede na to, ali hranijo otroka z izdelki HIPP ali ne, ki imajo težave ali samo vprašanja v zvezi s prehranjevanjem otroka. **Zakaj bi negotovost trajala do naslednjega obiska v dispanzerju?** Po telefonu se lahko pogovorite s pediatrinjo in mamskega stiska ali skrb bo lahko takoj odpravljena. **Pokličite!**

Telefon: 063 715-388

Že 40 let pri HIPP-u skrbimo za to, da bi vaš otrok dobil samo najboljše.

 **Majda Gorše,
Darinka Klemenc, Jelka Mlakar,
Zlata Rajter, Tanja Rupnik**
**Razmišljali smo o nas
samih...**

Zbrali smo se, da bi se pogovarjali in spoznavali med seboj, medicinske sestre in zdravstveni tehniki ljubljanske regije. Prišli so tisti, ki se šele pripravljajo na poklic, kolegice v aktivnem življenjskem obdobju in tiste, ki jim drugi vedno zavidamo, to je upokojene medicinske sestre. Razmišljali smo o različnih življenjskih obdobjih, vsaka skupina o svojem, to je sedanjem trenutku, ki ga ravnokar živi. Ugotovili smo, da medicinska sestra poleg poklicne, igra v življenju še lepo število vlog: običajno je ženskega spola, torej žena, dekle, prijateljica, sodelavka, mati, ljubica, gospodinja, moževa tajnica, javna družbena delavka in še kaj.

V dveh dneh našega druženja smo v teh okroglo - oglatih mizah razpredali vodilno nit: *"Živi in delaj, vendar se ne pozabi igrati, zabavati in uživati v življenju. Vse mora biti uravnoteženo. Če preveč delaš, življenje izgubi ravnotežje, medel postajaš in nezanimiv. V vsem kar počneš, najti ravnotežje. Odkril boš, kakšna radost je življenje"* (Eileen Caddy).

Da bi popestrili dvodnevno dogajanje, smo pripravili tudi slikarsko razstavo likovnih del medicinskih sester in tehnikov. Odkrili smo, da imamo v naših vrstah lepo število kolegic in kolegov z umetniškimi sposobnostmi. Tako smo poleg likovnih del razstavljali še skulpture iz siporeksa, panjske končnice, slike in vizitke iz sušenega cvetja, umetniške stvaritve poslikane svile in stekla, čipke. Ugotovili smo, da pesnimo in pišemo prozo, imamo

radi glasbo, obožujemo naravo, obvladujemo sprostivne tehnike, radi tudi hodimo na izlete. Napovedali smo predstavitev pevskega zbora "Florence" vendar še pridno vadi, ker se prijavljajo vedno novi pevci.

Vse kar smo v dveh dneh razmišljali o nas samih, ni mogoče napisati; bilo bi osiromašeno poročilo, treba je bilo biti z nami in to doživeti.

Bodočnost je v mladih, zato smo prav njim namenili prvo dopoldne. Ga. Tanja Rupnik, moderatorica tega dela sporoča; kot prvi so se predstavili učenci Srednje zdravstvene šole in gimnazije, Šubičeva 1, Ljubljana. Učenci 4. c razreda (Bojana Hočevar, Ines Glavan, Nataša Štuhec in Luka Golja) so naredili anketo naključno izbranih učencev 1. letnikov in 4. letnikov.

Želeli so prikazati mnenje učencev o pravilni izbiri poklica, o predmetniku, strokovnih predmetih, praktičnem pouku, nadaljni poti... Morda samo to: večina učencev želi več strokovno - teoretičnega pouka, več praktičnih vaj v bolnišnicah, manjše skupine in nadaljevati šolanje.

Poleg splošno izobraževalnih in strokovno - teoretičnih predmetov potekajo na šoli dejavnosti, ki niso v okviru obveznega programa, ampak se v te učenci vključijo prostovoljno. Tako je zaradi

UDELEŽILI SMO SE

velikega problema uživanja droge, alkohola, nikotina in silja med mladimi nastala pobuda za nastanek projekta: **"BREZ DROGE IN NASILJA NA ŠUBIČKI"** pod vodstvom mentoric prof. Pjerine Mohar in prof. Marije Verbič.

Projekt so izdelale učenke 4. c letnika in uspešno prosvetljujejo učence osnovnih šol v Ljubljani ter prve letnike Zdravstvene šole in gimnazije. Projekt so predstavile učenke 4. c razreda: Petra Kosi, Petra Struna in Katarina Novak.

V letošnjem šolskem letu se je začelo Republiško tekmovanje vseh Zdravstvenih šol Slovenije (3. in 4. letnik) iz znanja strokovnih predmetov. Letos je tekmovanje potekalo v Novem mestu na temi:

za 3. letnik "Zgodovina zdravstvene nege."

za 4. letnik "Etika."

Tekmovanja so se udeležile tudi naše učenke in za znanje "Zgodovina zdravstvene nege" je učenka 3. letnika Tereža Djokiæ zasedla 2. mesto, za znanje "Etika" je učenka 4. letnika Jana Trobiš zasedla 1. mesto. O poteku tekmovanja sta obe učenki tudi poročali.

Popoldne istega dne smo razpredali niti po akitvnem, "zrelem" obdobju v življenju medicinske sestre. Darinka Klemenc, moderatorica tega dela pravi:

Nismo mogli predvideti, kaj bo iz vsega nastalo. Moto Eileen Caddy nam je delovalo kot izziv; le o čem bi lahko medicinska sestra na to temo razmišljala? Ko smo zaprosili trinajst ljudi za sodelovanje, so bili v enaki delimi kot mi. In vendar je uspelo!

Predstavljaljo so se medicinske sestre in zdravstveni tehniki z različnih delovnih področij, želeli smo "pokriti" čisto vsako posebej in pravijo, da smo to dobro storili. Na "happeningu", kot je

ocenil psiholog, so svoje videnje aktivne dobe medicinske sestre predstavile kolegice in kolega iz osnovnega zdravstvenega varstva, različnih enot bolnišnic, zasebne zdravstvene dejavnosti, zbornice zdravstvene nege, povabili smo še zdravnico medicine dela in psihologa. Posredno je bil navzoč soprog ene od medicinskih sester, zaposlene v enoti intenzivne nege, saj nas je s svojim pismom dodobra predramil v razmišljanju o svoji ženi - medicinski sestri. Imeli smo srečo pri izboranju sodelujočih; v enem samem popoldnevu, kjer nam je začetek popestril Zvone Hribar, dramski igralec, ki je prebral nekaj pesmi medicinkih sester (s precejšnjim kompleksom manjvrednosti sem se mu pridružila še sama), smo poslušali številna zanimiva razmišljanja o doživetju lastnega poklicnega in življenjskega trenutka. Ne smemo pozabiti, da imamo v svojih vrstah kolegice in kolege s spoštljivo dodatno izobrazbo; med nami so bile dipl. sociologinja, profesorica zdravstvene vzgoje, profesor spec. pedagogike in medicinske sestre s številnimi dodatnimi znanji. Uspelo nam je tudi to, kar smo želeli: vplesti osebno noto sodelujočega, kolikor je to pač želel. Končno smo se odprli drug pred drugim, nismo želeli igrati na čustva nikogar, vendar pravijo, da je bilo ozračje nabito z močnim pozitivnim čustvovanjem in prav je tako. Zahvala še enkrat vsem in

UDELEŽILI SMO SE

vsakemu posebej. Brez Vas bi v mavrici doživetja manjkala najlepša barva.

Razmišljanje o tretjem življenjskem obdobju je bilo za prisotne zopet doživetje zase. Poročata ga. Zlata Rajter, moderatorica skupine in ga. Majda Gorše, koordinatorica tega neponovljivega srečanja:

Drugi dan dvodnevne strokovne srečanja je bil namenjen razmišljanju o delu in življenju medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v tretjem življenjskem obdobju, kot same rade rečemo: Življenje ni delo v pokoju. Pa se je izkazalo, da je zelo raznoliko in zanimivo. Veliko kolegic živi zelo plodno življenje; s tem lahko dajejo pobudo tistim, ki se na pokoj pripravljajo z negotovostjo ali celo s strahom.

Za uvod in razmišljanje smo povabili medse g. doc. dr. Bernarda Stritih, ki nam je zanimivo, tudi na praktičnih prispodobah predložil vse lepote in tudi senčne strani tega življenjskega obdobja.

Pripravili smo razmišljanje ob okrogli mizi, ki ga je vodila ga. Zlata Rajter. V razpravi je sodelovalo sedem upokojenih medicinskih sester (Mirjam Belič, Teodora Čič, Majda Gorše, Julka Kuzma, Fanči Pipuš, Olga Pivk-Vidmar, Zlata Rajter). Razpravljale so druga za drugo, nizale svoja osebna

doživetja, uspehe, težave, pa tudi razočaranja in poraze. Prikazale to tudi trnovo pot do poklica medicinske sestre, medicinske sestre-babice; nemalo pripovedi je bilo pogojenih s polpreteklo dobo, ko marsikdaj nismo dobile zelenega priznanja za delo, ki smo ga opravljale.

Sodelujoče so prikazale svoje dejavnosti v Gerontološkem društvu Slovenije, v društvu upokojencev, v zasebni zdravstveni dejavnosti, v Aktivu upokojenih medicinskih sester, pri Karitas, v različnih dejavnostih Univerze za tretje življenjske obdobje, pri pevskih zborih, pohodništvu itd. V skrbi za zdravo življenje, zdravo prehrano in krepitev telesa le ne morejo mimo svojega poslanstva in poklica.

Pet upokojenih medicinskih sester je prikazalo čudovite slikarsko-umetniške stvaritve (Silva Dernovšek, Teodora Čič, Cveta Maček, Antonija Ostanek, Zofka Škorčič). Slikarska razstava je bila za to priložnost postavljena v avli Kliničnega centra, skupaj s slikarskimi stvaritvami drugih medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov. Ob tej priložnosti je izšel tudi katalog razstavljenih del. Ne moremo pa mimo prelepih slikarij na svili in steklu Vere Špindler, skulptur iz siporeksa Staše Kunšek, panskijh končnic Marije Oberstar in slik iz suhih rož Jelke Duvnjak.

Skupina upokojenih medicinskih sester je prikazala vso lepoto ročnih del: klekkanje, slikanje na svilene robčke (Rezka Dušič, Dika Penko, Zofka Požnenel, Kristina Zalar).

Svoje razmišljanje so medicinske sestre zaključile z vedno lepo pesmijo: "Starka", ki nas je opozorila, da doživljanje življenja ni vedno tako, kot ga vidijo drugi okoli nas. Ob vsem, kar smo si imele povedati v dveh dneh so nas ta pesem in zaključek pustili brez besed...

**Andreja Kranjc,
Radojka Kobentar**

Srečanje v Hrastovcu

Bil je eden tistih prvih pomladnih dnevo, ki se je boječe otepal zime, nekoliko vetroven in hladen, 27. marec, ko smo se na povabilo Nevropsihiatrične sekcije zbrali v Zavodu za duševno in živčno bolne v Hrastovcu. Tema našega srečanja je bila »Shizofrenija - danes, jutri«, ki je privabila veliko število zdravstvenih delavcev, strokovnih sodelavcev, gostov, prostovoljcev in drugih ljudi, ki se v poklicu ali zunaj nje srečujejo z duševnim bolnikom in so mu pripravljene pomagati.

V Viteški dvorani gradu Hrastovec nas je s petjem in glasbo pričakal pevski zbor delavcev Zavoda. Uspešno delo in prijetno počutje so nam zaželeli g. Branko Kos, direktor Zavoda, glavni sestri Ivanka Breznik in Mira Šilec, glavna sekretarka Zbornice zdravstvene nege ga. Petra Kersnič in predsednica Nevropsihiatrične sekcije ga. Marija Mrak.

Z uradnim delom smo, kljub izdelanim načrtom, začeli nekoliko pozneje zaradi velikega števila udeležencev; tako sem dolžna opravičilo vsem, ki so pričakovali delo po urniku.

Uvod seminarja se je začel s temo o shizofreniji, ki nam jo je na nekoliko poseben in strokoven način predstavila dr. Angelca Ficko Zalokar in navdušila prisotne ter dala iztočnico drugim sodelujočim v programu. Sledil je natančen prikaz motenj volje in dejavnosti, zdravstvene nege bolnika s shizofrenijo, nekaterih načinov zagotovljenega jemanja terapije pri bolnikih in natančno določenih pravil o prisilni hospitalizaciji.

Po prvem delu teoretičnih tem smo bili povabljeni k bogato in z ljubeznijo pripravljeni mizi. Vsak udeleženec je na krožniku za kavo prejel pom-

ladni pozdrav varovancev in uslužbencev Zavoda - nežni zvonček. Naši gostitelji so se res zelo potrudili pri organizaciji in sprejemu tako velikega števila ljudi. Povsod se je čutila pripravljenost, prijaznost, pripadnost in gostoljubnost.

Po odmoru smo nadaljevali s teoretičnim delom seminarja, kjer smo predstavili skupinsko delo z duševnim bolnikom, vlogo socialnega delavca pri zdravljenju ter spremljanje bolnika v skupnosti. Našemu vabilu se je odzvalo tudi društvo Ozara, ki je poslalo svojega predstavnika. S pripravljenim pisnim materialom je prikazalo del svoje aktivnosti. Svojega člana v skupini je imelo društvo Šent, ki je sodelovalo pri vprašanjih o duševni bolezni.

Sledil je ogled Zavoda, ki sedaj s prizadevnostjo vseh dobiva drugačno podobo in se spreminja na bolje, v kvaliteti življenja njenih varovancev. Posebej nas je navdušila delovna terapija, šola za varovance in Ribiška koča.

Po kosilu smo oblikovali velike skupine, v okviru katerih smo reševali vprašanja o tej duševni bolezni.

Od kod strah ljudi pred duševno boleznijo, je pogosto vprašanje za strokovnjake in laike. Pomembno je prepoznati strah, ga opredeliti in oceniti realne možnosti reševanja. Strah nas je lastne bolezni, drugačnosti bolnikov, njihove nepredvidljivosti, socialne izolacije. Pomembno je ustvarjati pristne kontakte, vzpostavljati komunikacijo, »pogovarjati se običajne življenjske stvari in imeti rad ljudi«. Nekaj sklepnih misli o tem, kako delati, da bo izid bolezni ugodnejši in z manj posledic, nam je posredovala skupina B. Moramo imeti realna pričakovanja glede izida, opaziti že manjše uspehe ter naučiti bolnika, da živi s svojo boleznijo. Aktivnosti morajo biti zastavljene bolj v delovno in socialno okolje. O preprečevanju recidi-

va in edukaciji je razmišljala tretja skupina in prišla do zaključkov, da je potreben individualni pristop, učenje bolnika, da sprejme bolezen, da prepozna poslabšanje in to razlikuje od slabega počutja, poudarjamo pa njegove pozitivne izkušnje. Vedno aktualna tema in področje, na katerem se stališča mnogih ljudi razlikujejo, je duševni bolnik v družbi. Problemi, ki izhajajo iz tega, so: premalo pravne pomoči, pomoči ob odpustu, bolniki imajo malo družbenih stikov, pojav predsodkov, slaba povezava med bolnikom in službami strokovne pomoči. Izhajajoč iz teh problemov se pojavljajo društva, nevladne organizacije in prostovoljci, ki omogočajo bolnikom nekoliko drugačno obravnavo. Glede tega je potrebno urediti zakonodajo in ponuditi bolniku čimveč možnosti uveljavljanja v družbi. Kadar je bolnik v družini, mu stojijo ob stani vsi družinski člani. Reakcije družinskih članov so različne, od zaščitniške, preko indiferentnosti do zaskrbljenosti in pripravljenosti pomagati. Bolnik sam pa lahko čuti prepad med seboj in drugimi družinskimi člani, lahko se počuti osamljen in izoliran. Če ima bolnik tudi otroke, so ti lahko zapostavljeni, enako drugi družinski člani ali pa se čuti razcepljenost med starši.

Seminar nam je ponudil nekoliko drugačen, širši in nevsakdanji pogled na nastanek in razvoj duševne bolezni. Odšli smo bogatejši za nova spoznanja in s zelo prijetnimi spomini na ta dan v Hrastovcu. S hvaležnostjo gostitelju, Zavodu za duševno in živčno bolne za lep sprejem in organizacijo.

Jožica Novak

Seminar: Dobrodelne in prostovoljne dejavnosti

Sekcija medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju pri Zbornici zdravstvene nege Slovenije je v petek, 29.3.1996, pripravila strokovno srečanje na temo: Dobrodelne in prostovoljne dejavnosti. V dopoldanskem delu srečanja smo poslušali zanimivo predavanje doc. dr. Jožeta Ramovša o dobrodelnosti kot imunskem sistemu družbe ter o vzgoji za dobrodelnost. Socialna sodelavka, ga. Estera Dvornik je predstavila Karitas in svoje izkušnje pri delu v tej organizaciji. Sestra Notredame Slavka Cekuta pa nam je povedala o svojem izkustvu služenja drugim v okviru Karitasa in skupine Vera in luč.

V popoldanskem delu smo poslušali predavanje socialne delavke, ge. Mine Gril, o prostovoljstvu. Kolegica iz Zdravstvene šole Celje, ga. Helena Brežnik, je predstavila prostovoljno delo njihovih dijakov v skupinah Sonček in Nasmešek. Tudi na Zdravstveni šoli Jesenice so učenci vključeni v prostovoljno delo. Delo skupine je predstavila ga. Maja Krajnik.

Misli, izrečene na seminarju, so nam dale nova znanja in spodbudo za vključevanje dijakov zdravstvenih šol v prostovoljno delo.

V soboto, 30. marca 1996, smo v okviru seminarja obiskale grad Otočec in samostan Pleterje ter se udeležile sklepne prireditve ob 1. državnem tekmovanju učencev zdravstvenih šol Slovenije.

Srečanje je potekalo na STZŠ Novo mesto. Za finančno pomoč se zahvaljujemo NEK Krško, Dolenjski lekarni, Obrtni zadrugi Hrast in Ljubljanski banki.

Vlasta Slabe

3. strokovno srečanje sekcije hematoloških sester in zdravstvenih tehnikov na Otočcu dne 19. in 20. aprila 1996

V petek, 19. aprila 1996 smo se v prečudovitem vremenu na Otočcu zbrali na tretjem strokovnem srečanju hematoloških medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov. Srečanja se je ponovno udeležilo zelo veliko medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, ki delajo na področju hematologije in transfuziologije. Istočasno pa so imeli strokovno srečanje tudi zdravniki - hematologi in zdravniki, ki se ukvarjajo s hematološkimi obolenji. Strokovno srečanje smo začeli s predstavitvijo farmacevtskih izdelkov naših in tujih farmacevtskih tovarn.

Po obilnem kosilu so se ob tretji uri popoldne začela ločena strokovna predavanja. Najprej nam je prim. dr. Jože Pretnar predstavil referat z naslovom Presaditev kostnega mozga pri odraslem bolniku, ga. Majda Benedik - Dolničar, dr. med., pa nam je predstavila, kako opravimo presaditev kostnega mozga pri otroku. Po kratki razpravi smo imeli odmor. Izkoristili smo ga za medsebojna srečanja med udeleženci iz različnih koncev Slovenije, hkrati pa uživali v prelepem sončnem vremenu.

Po odmoru smo nadaljevali predavanja, dr. sc. Matjaž Jeras, dipl.ing.phar., je predstavil temo Določanje in preizkušanje tkivne skladnosti za dvo-

jico: dajalec in prejemnik kostnega mozga, vms Irena Škoda pa referat z naslovom Odvzem krvi za tipizacijo. Po nekaj vprašanjih smo nadaljevali naše srečanje s predavanjem vms Vlaste Slabe in vms Alenke Dobrovoljc, ki sta nam predstavili, kako pripravimo odraslega bolnika na presaditev kostnega mozga, vms Marjanca Rožič pa je povedala, kako pripravimo otroka na presaditev kostnega mozga. Po razpravi smo končali s predavanji in se začeli pripravljati na večerjo.

Večerja je bila v Hotelu Grad na Otočcu in je minila v zelo prijetnem vzdušju in srednjeveškem ambientu.

Naslednji dan, v soboto smo začeli s predavanji ob deveti uri zjutraj. Vms Dragica Šepetavec nam je predstavila organizacijo zdravstvene nege na hemato-revmatološkem oddelku Splošne bolnišnice Celje. Sledila so mnoga zanimiva vprašanja in odgovori. Predavanje je nadaljevala vms Marjana Božjak, ki je predstavila odraslega bolnika, ki so mu presadili kostni mozeg, vms Marjanca Rožič pa nam je predstavila malo bolnico z enako operacijo. V tem sklopu predavanj je vms Irena Škoda nadaljevala z navodili za bolnike, ki so jim presadili kostni mozeg, za življenje doma. Vms Marina Purkart je predstavila navodila, ki jih dobijo starši, ko njihov otrok po presaditvi kostnega mozga odhaja iz bolnišnice.

Na koncu je vms Alenka Dobrovoljc podala še poročilo o srečanju sester, ki sodelujejo pri presaditvi kostnega mozga, ki je bilo v marcu na Dunaju. Po končanih predavanjih je bil še sestanek odbora Hematološke sekcije.

Dva sončna dneva sta minila v prijetnem razpoloženju, seznanili smo se z mnogimi novostmi, hkrati pa spoznali tudi druge vidike presaditve kostnega mozga. Sedaj pa se že pripravljamo na ponovno srečanje, ki bo v jeseni.

Alenka Dobrovoljc

Poročilo s kongresa evropskega združenja medicinskih sester za presaditev kostnega mozga - EBMT na Dunaju - marec 1996

Na Dunaju je od 3. marca do 7. marca 1996 potekal 12. evropski kongres medicinskih sester, ki sodelujejo pri presaditvah kostnega mozga. Iz Slovenije sva se kongresa udeležili članica evropskega združenja za presaditev kostnega mozga vms Irena Škoda in vms Alenka Dobrovoljc.

Hkrati pa je potekalo že 22. evropsko srečanje zdravnikov, ki se ukvarjajo s presaditvijo kostnega mozga. Od zdravnikov sta se kongresa udeležila specialist hematolog prim. Jože Pretnar, dr. med. in dr. Samo Zver.

Oba kongresa, sestrski in zdravniški, sta potekala v kongresnem centru Hofburg. Strokovna predavanja so potekala v angleškem jeziku.

Prvi dan, nedelja, je bila namenjena predvsem registraciji udeležencev. Potekali pa so tudi že satelitski simpoziji. Večer je bil namenjen otvoritvi kongresa, kjer so se predstavili predsednik kongresnega centra, predsednik EBMT zdravnikov in predsednik EBMT medicinskih sester. Tema večera je bila presaditev kostnega mozga zdaj in njegov razvoj v prihodnosti. Sam večer pa je popestril Dunajski sinfonični orkester z Mozartovo glasbo.

Od ponedeljka do srede so potekala predavanja ločeno za zdravnike in za medicinske sestre. Predavanja so bila kratka in zanimiva ter so predvsem temeljila na raziskovalnih nalogah.

Tematsko so predavanja zajemala:

1. management,

- vrednotenje dela medicinskih sester,
- razvoj oskrbe pacienta po presaditvi kostnega mozga,
- razvoj in standardizacija ustne in telesne nege v multikulturnih okoljih (zelo zanimivo predavanje predstavnice iz Savdske Arabije),

2. izolacija in kvaliteta življenja,

- alogenična presaditev brez posebne varovalne izolacije (7-letna retrospektiva),
- kvaliteta življenja po alogenični avtologni presaditvi, oz. po perifernem odvzemu kostnega mozga,
- vloga medicinske sestre pri vzdrževanju kvalitete življenja po presaditvi kostnega mozga,
- domača oskrba pacienta po presaditvi kostnega mozga,

3. pediatrični vidiki presaditve kostnega mozga,

4. psihosocialni in psihološki vidiki pri odraslih in otrocih,

5. problemi osebja,

6. dopolnilna terapija,

7. centralni venski katetri.

Med samimi predavanji smo imeli čas za ogled številnih predstavitev s področja presaditve kostnega mozga, ki so jih predstavili udeleženci kongresa, med njimi tudi specialist hematolog prim. Jože Pretnar, dr. med. Na voljo so nam bili tudi različni prospekti, knjige ter ostala strokovna literatura sponzorjev kongresa, kot so Bard, Baxter, Sandoz, Octapharma, Amagen, itd.

Kongres je bil strokovno in tehnično zelo dobro organiziran. O njegovi pomembnosti priča tudi spregovor pri županu mesta Dunaj. Kljub napornim celodnevni predavanjem, mrazu in vetru smo si vsak večer vzeli nekaj uric za ogled cesarskega mesta ob Donavi. Bilo je naporno, ampak lepo.

Ljuba Gergič

Družimo se

Upokojene medicinske sestre in zdravstveni tehniki mariborske regije se že vrsto let srečujemo. Srečanja so mesečna in se jih udeleži povprečno dvajset kolegic. V zadnjih dveh letih se srečujemo v zimskem vrtu hotela Orel - vsako prvo sredo v mesecu. Naša druženja so prijetna, saj imamo dovolj časa za sproščen pogovor.

Deležne smo velike pozornosti in razumevanja našega matičnega Društva, kar nas posebno veseli. Redno se udeležimo organiziranih strokovnih ekskurzij Društva, kliničnih večerov in drugih strokovnih srečanj.

Udeležile smo se tudi obeh srečanj upokojenih medicinskih sester Slovenije v Celju. Mnoge smo srečale svoje kolegice iz drugih krajev po več letih, kar nas je posebej razveselilo.

Organizirano imamo tudi telovadbo v telovadnici Splošne bolnišnice Maribor na oddelku za fizioterapijo, ki jo vodi naša kolegica, upokojena višja fizioterapevtka Danica Kapus. Telovadbo imamo vsak torek, tri skupine po deset kolegic. Interes je seveda večji, žal pa trenutno nimamo možnosti za organiziranje četrte skupine.

Hvaležne smo prim. mag. Zmagu Turku, dr. med., predstojniku Oddelka za medicinsko rehabilitacijo in fizioterapijo v Splošni bolnišnici Maribor in glavni fizioterapevtki ge. Mariji Kovačič za njeno razumevanje in pomoč pri izkoriščanju telovadnice in bazena. Smo generacija medicinskih sester, ki je imela zelo težke delovne razmere, kar se kaže sedaj v starosti na našem zdravju. Tako pa sedaj izkoriščamo možnost, da same poskrbimo za dobro počutje, za ohranjanje zdravja in kondicijo ter zmanjševanje zdravstvenih težav.

Da bo naš aktiv še številješi, vljudno vabimo kolegice in kolege, da se nam pridružijo.

Zvonka Krištof

1. državno tekmovanje zdravstvenih šol Slovenije

Iz globine svoje biti človek hrepeni po znanju. Prav znanje, spretno roke in predano srce oblikujejo osebnost bodočega zdravstvenega tehnika. Da bi se še dodatno obogatili s strokovnim znanjem, je opogumilo dijake zdravstvenih šol Slovenije in njihove pedagoge, da so sprejeli izziv tekmovanja na področju zdravstva, ki je bilo v soboto, 30. marca 1996, na Srednji tehniški in zdravstveni šoli v Novem mestu.

Dijaki 3. letnikov so tekmovali iz zgodovine zdravstvene nege, dijaki 4. letnikov pa iz etike v zdravstveni negi. Tekmovalci so pokazali bogato vedenje o vsem, kas so ustvarili humanisti in strokovnjaki za zdravstveno nego v preteklosti in se ob tem obogatili, da bo delo bodočih zdravstvenih tehnikov zares človeško, vredno, koristno, strokovno in dostojanstveno.

Dijaki vseh desetih zdravstvenih šol Slovenije so sodelovali na likovnem in literarnem natečaju ter svojo besedno in likovno ustvarjalnost izražali na temo: Zdrava mesta - za boljše življenje, ki ga je izbrala Svetovna zdravstvena organizacija v počastitev 7. aprila - svetovnega dneva zdravja.

Dijaki, mentorji in gostje so odšli s Srednje tehniške in zdravstvene šole in iz Novega mesta z lepimi vtisi in prijetnimi doživetji ter z željo, da bi srečanje in tekmovanje postalo tradicionalno.

Tako bodo tudi dijaki zdravstvenih šol poglobljali svoje znanje, srečanje pa izkoristili za medsebojno sporazumevanje, izmenjavo mnenj in izkušenj. To pa pomeni napredek v vzgoji in izobraževanju tudi na področju zdravstvene nege.

SREČANJA DOMA

Zbornica zdravstvene nege Slovenije

Nevropsihiatrična sekcija

Posvetovanje o teoriji in praksi zdravstvene nege

UGOTAVLJANJE POTREB VAROVANCEV PO ZDRAVSTVENI NEGI

DOBRNA 30. - 31.5.1995

PROGRAM - CETRTEK, 30.5.1996

08.30 - 09.00 registracija udeležencev

09.30 - 10.00 občni zbor Nevropsihiatrične sekcije z volilno skupščino

10.00 - 13.00 okrogla miza

Ugotavljanje potreb varovancev po ZN

(Ema Ščavničar, VMS, supervizor)

Ugotavljanje potreb po ZN - povezanost med teorijo in prakso (Vesna Čuk, VMS, prof. zdr. vzgoje in Marija Gorše Muhič, VMS, prof. zdr. vzgoje)

Odnos - terapevtsko sredstvo za ugotavljanje potreb (Marija Mrak, VMS, spec. psih. ZN)

Patronažna obravnava varovanca in njegove družine pred hospitalizacijo (Marija Smolič, VMS, spec. patr. ZN)

Ugotavljanje potreb po ZN pri bolniku z alkoholnim bledežem (Tina Jerina, VMS)

Potrebe po ZN pri bol. s podaljšanim zdravljenjem (Ljubica Horvat, VMS)

13.00 - 15.00 kosilo

15.00 - 16.30 **UČNE DELAVNICE:**

Praktično ugotavljanje potreb po ZN*

16.30 - 17.00 plenarni zaključek

20.30 SKUPNA VEČERJA

PROGRAM - PETEK, 31.5.1996

09.30 - 12.30 okrogla miza

Ugotavljanje potreb pri adolescentnem bolniku (Nada Ovsenik, VMS, spec. psih. ZN)

Dnevnik bolnika - eden od načinov ugotavljanja potreb po ZN (Livio Kocina, ZT)

Ugotavljanje potreb po ZN pri kirurškem bolniku (Greta Zver, VMS, dipl. org. dela)

Ugotavljanje bolnikovih potreb po ZN in potreb negovalnega tima v procesu ZN (Helena Jazbec, VMS)

Negovalne diagnoze v patronažnem varstvu (Tatjana Geč, VMS, dipl. org. dela)

12.30 - 13.00 **zaključek srečanja**

NA VOLJO VAM BO TUDI LITERATURA O

PROCESNI METODI DELA (v slovenščini)!

*Kdo sodeluje pri pripravi učnih delavnic?

demonstratorji * svetovalci

Saša Boljkovac, ZT, CKP,

Marija Horvat, ZT, CKP,

Boštjan Kukovičič, ZT, CKP,

Nataša Vakselj, del. terapevtka, CKP,

Robert Vrbnjak, ZT, CKP,

Branka Mikluž, VMS, spec. psih. ZN, CKP,

Marija Mrak, VMS, spec. psih. ZN, CMZ,

Nada Ovsenik, VMS, spec. psih. ZN, CMZ,

Drago Vorih, ZT, CKP,

Zlata Živič, VMS, CKP,

(vsi so iz psihiatrične klinike v Ljubljani)

UDELEŽENCI ZA OKROGLO MIZO

(po abecednem redu)

SREČANJA DOMA

1. Darja Cibic, VMS, dipl. org. dela, svetovalka ministra za ZN na Ministrstvu za zdravstvo RS
2. Vesna Čuk, VMS, prof. zdr. vzgoje, Psihiatrična bolnišnica Idrija
3. Tatjana Geč, VMS, dipl. org. dela, Patronažna služba, JZ ZD
4. Marija Gorše Muhič, VMS, prof. zdr. vzgoje, Center za klinično psihiatrijo, Psihiatrična klinika v Ljubljani
5. Ljubica Horvat, VMS, spec. psih. zdr. nege, Center za klinično psihiatrijo, Psihiatrična klinika v Ljubljani
6. Helena Jazbec, VMS, Psihiatrična bolnišnica Vojnik
7. Tina Jerina, VMS, Center za klinično psihiatrijo, Psihiatrična klinika v Ljubljani
8. Livio Kocina, ZT, Center za mentalno zdravje, Psihiatrična klinika v Ljubljani
9. Branka Mikluž, VMS, spec. psih. zdr. nege, Center za klinično psihiatrijo, Psihiatrična klinika v Ljubljani
10. Marija Mrak, VMS, spec. psih. zdr. nege, Center za mentalno zdravje, Psihiatrična klinika v Ljubljani
11. Nada Ovsenik, VMS, spec. psih. zdr. nege, Center za mentalno zdravje, Psihiatrična klinika v Ljubljani
12. Marija Smolič, VMS, spec. patr. zdr. nege, Patronažna služba, JZ ZD Ljubljana
13. Ema Ščavničar, VMS, supervizor, Visoka šola za zdravstvo v Ljubljani

14. Ladi Škerbinek, VMS, prof. ped., psihote-rapevt, Psihiatrična klinika v Ljubljani, predsednica Razširjenega strokovnega kolegija za ZN pri Ministrstvu za zdravstvo RS

15. Majda Šlajmer Japelj, VMS, dipl. soc., direktorica Kolaborativnega centra Svetovne zdravstvene organizacije za primarno zdravstveno nego v Mariboru

16. Greta Zver, VMS, dipl. org. dela, Klinika za torakalno kirurgijo v Ljubljani

Nekaj splošnih informacij

Seminar se šteje v strokovno izpopolnjevanje.

Prenočišče si lahko rezervirate v recepciji Zdravilišča Dobrna, do 24.5.1996.

Tel: 063 778 110, faks: 063 778 034

Pri rezervaciji se sklicujte na »seminar Nevropsihiatrične sekcije«.

Kotizacija za člane znaša 10.000 SIT. Nakažete jo lahko na žiro račun ZZNS:

50101 - 678 - 48641, z obvezno sklicno številko 00 12207.

S seboj prinesite potrjeno o plačani kotizaciji in člansko izkaznico ZZNS.

Kontaktne osebe: Branka Mikluž 061 485 451

Organizacijski odbor: Marija Mrak, Livio Kocina, Branka Mikluž, Drago Vorih.

Marija Mrak, predsednica sekcije

PRIJAVNICA

ime in priimek _____

(zaposlen-a, točen naslov, delov. mesto) _____

Izobrazba (označite): - ZT - VMS - drugo: _____

Št. član. izkaznice ZZNS: _____

*Prijavnico lahko forokopirate. Pošljite pa jo najkasneje do 24.5.1996 na naslov:
Nevropsihiatrična sekcija ZZNS - Center za mentalno zdravje, Zaloška 29, 1105 Ljubljana*

Datum: _____

Podpis: _____

SREČANJA DOMA

Zbornica zdravstvene nege

Sekcija endokrinoloških medicinskih sester in tehnikov Slovenije

Ministrstvo za znanost in tehnologijo

STROKOVNI SEMINAR

Portotož, 31. maja in 1. junija 1996

PETEK, 31. maja 1996

- 11.00 Odprtje strokovnega seminarja
Pozdravi gostov
- 11.20 **Dispanzer za diabetike Koper**
Mariela Danev, vms
- 12.00 Plovba do Kopra, kosilo na ladji
Ogled dispanzerja v Kopru
- 16.30 Ogled medicinske razstave
- 17.30 **Predstavitve učne ure o osebni higieni pri sladkorni bolezni v Zdravstveni Šoli Piran**
Karmen Gregorič-Prodan, vms
- 18.00 **Educiranost sladkornih bolnikov v dispanzerju za diabetike v Kopru**
Metka Mesec-Staut, dr. med.
- 18.30 **Vpliv antiasmatikov na urejenost sladkorne bolezni**
Jani Dernič, dr. med.
- 20.30 Skupna večerja v restavraciji hotela

SOBOTA, 1. junija 1996

- 09.00 **Sladkorna bolezen in nosečnost**
Marjeta Tomažič, dr. med.
- 09.45 **Komunikacija**
Vera Štebe, prof. pedagog.
- 10.30 **Prehrabena anamneza**
Jože Lovrinec, vmt dietetik
- 11.15 **Mleko in mlečni izdelki**
Robert Serec, živ. tehnolog
odmor, degustacija
- 12.30 **Hipoglikemija**
mag. Karin Kanc, dr. med.

SREČANJA DOMA

- 13.15 **Delo v diabetološkem laboratoriju**
Tibor Kolar, lab. tehnik
- 14.00 **Vzgojitelji in njihovo delo v Sloveniji**
Majda Mori-Lukančič, vms
- 14.30 **Predstavitve združenj medicinskih sester - vzgojiteljic sladkornih bolnikov v Evropi in Italiji**, Lucia Zilli, RN
- 15.15. Poročila članic o novostih
Zaključek

Kotizacija za člane ZZNS 10.000 SIT, za nečlane pa 20.000 SIT. Nakažite jo na žiro račun 50101-678-48641 sklic na 00-12218, s pripisom za endokrinološko sekcijo. Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico in potrdilo o vplačani kotizaciji.

Strokovni del programa bo potekal v hotelu Bernardin, v dvorani Asteria v Portorožu. Obvezno pošljite prijavnico o udeležbi Marieli Danev, Dispanzer za diabetike, ZD Koper.

Rezervacija prenočišča:

Prenočišča se rezervirajo v hotelu Bernardin v Portorožu. Rezervacijo postelj opravite sami na telefonsko številko 066-475-5104 ali 066-475-5106 oddelek za rezervacije pod šifro: za diabetes. Prosimo, da do 20. maja 1996 potrdite rezervacijo sobe.

Organizacijski odbor: Mariela Danev, vms, Karmen Prodan-Gregorič, vms, Boja Pahor, vms
Milena Bohnec, vms, Majda Mori-Lukančič, vms

Predsednica sekcije

Majda Mori-Lukančič

PRIJAVNICA

IME IN PRIIMEK _____

NASLOV _____

TELEFON _____

PRIJAVLJAM SE NA STROKOVNO SREČANJE 31.5. DO 1.6.1996 V PORTOROŽU.

SREČANJA DOMA

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE

Sekcija medicinskih sester za področje nefrologije, dialize
in transplantacije ledvic

V A B I L O

Sekcija medicinskih sester za področje nefrologije, dialize in transplantacije ledvic vas vabi na strokovno srečanje, ki bo v četrtek, 30. maja 1996 v predavalnici II. v Kliničnem Centru. v Ljubljani

PROGRAM:

- od 9.00 do 10.00 prijave in plačilo kotizacij
- 10.00 **Etično pravni vidiki v zdravstveni negi,**
Vera Grbec, vms, diplomirana organizatorka dela
- 11.00 **Dokumentiranje v zdravstveni negi,**
Helena Kristina Peric, vms,
- 11.45 **Komunikacije na nivoju ZN,**
Vera Štebe, vms, prof. pedagogike
- 12.45 ODMOR
- 13.45 **Hipertenzije in zdravljenje hipertenzij pri bolnikih v programu nadomestnega zdravljenja,**
asist. mag. Rado Kveder, dr. med.
- 14.15 **Vloga medicinske sestre pri zdravljenju hipertenzij pri bolnikih, zdravljenih s hemodializo,**
Saša Semolič, vms
- 14.40 **Pojavi alergijskih reakcij pri bolnikih med postopkom dialize,**
doc. dr. Jadranka Buturović-Ponikvar, dr. med.
- 15.10 **Vloga medicinske sestre pri preprečevanju alergijskih reakcij na dializi,**
Erna Jovanović, vms, Mirjana Čalić, vms

Po predavanjih bo za vse udeležence, ki so člani naše sekcije, organizirana še razprava na temo delovanja oz. aktivnosti sekcije doma in v tujini.

Udeležba na seminarju se šteje za strokovno izpopolnjevanje. Kotizacija znaša 5.000 SIT za člane Zbornice, za nečlane 10.000 SIT in jo lahko vplačate pred pričetkom seminarja ali na žiro račun 50101-678-48641, sklic na številko 0012220, s pripisom "za nefrološko sekcijo". Potrdilo o vplačilu morate oddati ob registraciji.

Prosimo, imejte članske izkaznice s seboj!

Predsednica sekcije:

Mirjana Čalić, vms

SREČANJA DOMA

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

Aktiv upokojenih medicinskih sester DMSZT Ljubljana

VABILO

Aktiv upokojenih medicinskih sester Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana vabi vse upokojene medicinske sestre ljubljanskega društva na enodnevni izlet po Beneški Sloveniji in Reziji, ki bo v sredo, 29.5.1996 z odhodom avtobusa Kompas Holidays s Kongresnega trga ob 6.30 uri.

Prijave sprejema gospa Irena Brunčec, Kompas Holidays, na telefon:

061/13 27 127 int. 33 - 76 dne 22.5.1996 in 23.5.1996 (dva dni) do zasedbe avtobusa.

S seboj vzemite potni list in malico. Kosilo bo pozno popoldan v Radovljici pri »Lectarju«. Povratek v Ljubljano pozno zvečer.

Pridružite se nam - veselimo se srečanja!

Predsednica aktiva

Olga Pivk-Vidmar

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE

SLOVENIJE

Sekcija medicinskih sester babic

Ljubljana, Vidovdanska 9

VABILO

Vljudno vas vabimo na strokovno srečanje

*Sekcije medicinskih sester babic, ki bo v sredo,
12. junija 1996 v Hotelu Krka v Novem mestu.*

09.00 do 10.00	Registracija udeležencev
10.00	Obisk otročnic in novorojenčkov na domu , Jožica Verstovšek, vms
11.00	Novosti v tovarni Krka
predavatelj iz tovarne Krka
12.00	Lik medicinske sestre babice -
opažanja dijakinj zdravstvene šole
Novo mesto
Jožica Novak, vms
13.00	odmor

13.30

Značilnosti Dolenjske - Romi

Metka Kovačič, med. sestra babica

15.00

Kosilo v Hotelu Krka

Kotizacija za člane zbornice znaša 5.000 SIT,
za nečlane 10.000 SIT.

Kotizacijo lahko vplačate na žiro račun Zbornice zdravstvene nege Slovenije 50101-678-48641, obvezen sklic na številko 00-12204. Potrdilo o plačani kotizaciji prinesite s seboj. Znesek je možno poravnati pred začetkom seminarja. Ob registraciji je potrebna članska izkaznica.

Predsednica sekcije medicinskih sester babic

Alenka Zega

SREČANJA DOMA

Zbornica zdravstvene nege Slovenije - Pnevmoftiziološka sekcija

VABILO

Vabimo vas na strokovno srečanje pnevmoftiziološke sekcije, ki bo 24. in 25. maja 1996 v Kulturnem centru v Laškem. Srečanje je posvečeno 20-letnemu delovanju sekcije.

PROGRAM:

Petek, 24.5.1996

09.15	Registracija udeležencev	
10.00	Odprtje srečanja	
10.15	Astma - Alergija in alergijske bolezni	dr. Branka Kuhta, internistka - pulmologinja
11.30	Alergološka testiranja	Marija Pirih, višja medicinska sestra
12.15	Preiskava pljučne funkcije	dr. Matjaž Fležar, internist - pulmolog
13.00	odmor za kosilo	
15.00	Hiposenzibilizacija včeraj, specifična imunoterapija danes	Ljubica Ravnikar, višja medicinska sestra
15.45	Zdravstvena nega bolnika v astmatičnem statusu	Marija Špelič, višja medicinska sestra
16.30	Ogled Zdravilišča Laško	
19.30	Skupna večerja	

Sobota, 25.5.1996

09.00	Respiratorna fizioterapija	Maja Potočnik, višja fizioterapevtka
09.45	Novi vidiki v boju proti alergijam na pršico	Diana Franza, višja medicinska sestra
10.15	Zdravstvena vzgoja alergološkega bolnika	Marija Špelič, višja medicinska sestra
10.45	odmor	
11.00	Letni občni zbor sekcije	<i>Vsakemu predavanju oz. referatu bo sledila diskusija.</i>

Kotizacija za člane Zbornice je 10.000 SIT, za nečlane 20.000 SIT. Vplačate jo pred pričetkom seminarja ali na žiro račun zbornice: 50100-678-48641, sklic na številko 12209, s pripisom Pnevmoftiziološka sekcija. Prenočišče lahko rezervirate v Zdravilišču Laško. Telefon: 063/73 13 12. Nočnina v dvo-posteljni sobi je 5.800,00 SIT. Vse dodatne informacije dobite pri Mirjam Kunič ali Pavli Merše v ZD Lj-Šiška, telefon 061/ 18 15 303

Predsednica sekcije
Pavla Merše

SREČANJA DOMA

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V STERILIZACIJI

vabi na

ENODNEVNI SEMINAR V CELJU

dne 7.6.1996

Program:

09.00	Registracija udeležencev	11.20	Uporaba razkužil
09.30	Pozdravni govor		Milena Skubic, vms
	Kulturni program		
10.00	Sterilizacija z etilenoksidom		ODMOR
	Sotošek Edo, sanit. ing.	13.00	Validacija
10.20	Alternativna sterilizacija		Rajmund Debevc, inž.
	predavatelj iz tujine,	13.20	Varno delo pri delu s sterilizatorji
	Johnson-Johnson		Milan Dobovšek, inž.
10.40	Termodezinfekcija materialov	13.40	Komunikacije
	Zlata Zelič, vms		Vera Štebe, vms, prof. ped.
11.00	Termodezinfektorji	14.00	Ogled sterilizacije v bolnišnici
	KON Grosuplje,		Celje
	dipl.ing. Ciril Repše		

SREČANJE BO V DVORANI CELJANKA.

Prijave sprejema ga. Albina Gabrovšek, VMS, Bolnišnica Celje, Centralna sterilizacija, Oblakova ul. 5, Celje. Kotizacija znaša 5.000,00 SIT za člane Zbornice zdravstvene nege Slovenije, za nečlane pa 10.000,00 SIT. Nakažite jo na žiro račun ZZNS 50101-678-48641 sklic na št. 00122-0024 s pripisom »Za sekcijo med. sester in zdr. tehnikov v sterilizaciji« ali pa kotizacijo poravnajte ob registraciji.

VLJUDNO VABLJENI!

Predsednica sekcije

Eva Verstovšek

Organizacijski odbor: Marija Kuzma, Kristina Kovač, Marija Petek, Nevenka Brolih, Jože Škalič
Albina Gabrovšek, Zlata Zelič

Dodatne informacije dobite pri Gabrovšek Albini, Bolnišnica Celje, tel.: 063 441-133 int. 32 - 49.

SREČANJA DOMA

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE - SEKCIJA PATRONAŽNIH MEDICINSKIH SESTER

vabita na strokovno srečanje s temo:

BOLNIK S SLADKORNO BOLEZNIJO V PATRONAŽNEM VARSTVU

ki bo v četrtek, 13. junija 1996 v hotelu Ormož, v Ormožu.

Program:

- 09.00 Registracija udeležencev
- 10.00 Uvodni pozdrav predsednice sekcije
Kulturni program
Pozdravi gostov
- 10.30 **Predstavitev patronažnega varstva ZD Ormož**
Zadavec Vida, VMS
Predstavitev patronažnega varstva v ZD Ptuj
Plohl Lidija, VMS, dipl.org. dela
- 11.30. **Patronažna zdravstvena nega bolnika s sladkorno boleznijo**
Brložnik Magda, VMS, spec. patr. zdr. nege
- 12.00 odmor
- 12.30 **Sladkorna bolezen - epidemiologija, diagnostika, terapija in novosti le teh**
Medved Martin, dr. med. spec. internist, endokrinolog
- 13.00 **Predstavitev šole za diabetike: higiensko dietni režim, poseben poudarek na zdravstveni negi sladkornih bolnikov, učenje aplikacij, učenje samokontrole, nega nog,**
Škafar Marija, VMŠ, edukator za diabetike
- 14.00 **Nega nog z izdelki tovarne Gehwol**
Akerman Marija
- 14.30 Razprava
- 15.30 Kosilo in zaključek srečanja

Strokovno srečanje se upošteva pri napredovanju.

Kotizacija je 5.000,00 SIT za člane zbornice, za nečlane pa 10.000,00 SIT. Vplačate jo lahko na strokovnem srečanju ali pa na žiro račun 50101-678-48641 sklic na številko 00-122-08, s pripisom »za sekcijo patronažnih medicinskih sester«. S seboj imejte članske izkaznice. Hotel ORMOŽ je v samem središču Ormoža, nasproti avtobusne postaje, v neposredni bližini je tudi železniška postaja.

Dodatne informacije: Brložnik Magda, ZD Celje, tel. 063 434 301

Organizacijski odbor: Brložnik Magda, Zadavec Vida, Plohl Lidija

PRISRČNO VABLJENI!

Predsednica sekcije: Brložnik Magda

SREČANJA DOMA

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov za medicino dela, prometa in športa

VABILO

Sekcija za medicino dela, prometa in športa vas vabi na strokovno srečanje,
ki bo **24.5.1996** v dvorani **KRKE** -Tovarne zdravil p.o., Dunajska cesta 65, Ljubljana

PROGRAM:

- 9.00 Registracija udeležencev
- 9.45-11.15 **Poklicni rak**
Doc. dr. Marija Primic-Žakelj
- 11.20-11.40 **Načrt zdravstvene nege varovanca v dispanzerju medicine dela, prometa in športa pri preprečevanju poklicnega raka**
Nada Modic-Harl, vms, specialist
- 11.45-12.30 **Zgodnje odkrivanje raka v dojki in samopregledovanje dojk**
Tatjana Kumer, vms
- 12.30-13.00 Odmor
- 13.00-14.30 **Poklicna patologija v Republiki Sloveniji**
Mag. dr. Rajko Črnivec
- 14.30-15.30 Sestanek izvršilnega odbora sekcije

Udeležba se šteje za strokovno izpopolnjevanje. Kotizacija znaša 5.000 SIT za člane Zbornice, za nečlane 10.000 SIT in jo lahko vplačate pred pričetkom seminarja ali na žiro račun 50101-678-48641, sklic na številko 00 12206, s pripisom "za sekcijo medicine dela". Potrdilo o vplačilu morate oddati ob registraciji.

Prosimo, imejte članske izkaznice s seboj!

Organizacijski odbor:

Emica Mazič
Sonja Šimenc
Stanka Košir
Nada Modic-Harl

Predsednica sekcije

Nada-Modic-Harl, l.r.

5. MEDNARODNI SIMPOZIJ INTENZIVNE MEDICINE

Bled, Festivalna dvorana, 16.-18. september 1996

Glavne teme

Politravma

Gastrointestinalne motnje pri kritično bolnih

Izbrane teme iz intenzivne medicine

Proste teme

Povabljeni predavatelji:

Bengmark S. (Švedska), Biolo G. (Italija), Edwards JD. (Združeno kraljevstvo), Ferdinande P. (Belgija), Gadžijev E. (Slovenija), Gostiša A. (Slovenija), Grimm G. (Avstrija), Guarnieri G. (Italija), Gullo A. (Italija), Kocjančič B. (Slovenija), Kremžar B. (Slovenija), Little RA. (Združeno kraljevstvo), Markovič A. (Slovenija), Mutz N. (Austrija), Noč M. (Slovenija), Prinčič J. (Slovenija), Steltzer H. (Austrija), Stocchetti N. (Italija), Takala J. (Finska), Voga G. (Slovenija), Yates D. (Združeno kraljevstvo).

KOTIZACIJA

Kotizacija za medicinske sestre do 31.08.1996 je 9.200,00 SIT (100 DEM). Medicinske sestre s plačano kotizacijo za 5. mednarodni simpozij intenzivne medicine imajo ob predložitvi priponke prost vstop na predavanja 2. seminarja za medicinske sestre.

Zainteresirani lahko vplačate kotizacijo na žiro račun Slovenskega združenja za intenzivno medicino - SZIM pri Novi Ljubljanski banki št. 50100-620-133 05 1016113-54493. Po 31.08.1996 je vplačilo možno le na dan registracije. Kotizacija vplačana na Bledu bo do 20% višja.

DODATNE INFORMACIJE: Ognjen Cerović, dr. med., Klinični center Ljubljana, CIT, Zaloška 7, 1525 LJUBLJANA. Tel.: (061) 132 60 36; Tel/Fax (061) 133 72 62.

PRIJAVNICA ZA 5 MEDNARODNI SIMPOZIJ INTENZIVNE MEDICINE

Ime in priimek: Poklic: _____

Delovno mesto: Ustanova: _____

Ulica in hišna št.: Mesto: _____

Telefon: Fax: _____

Datum: _____ Podpis: _____

Prijavnico in kopijo vplačila pošljite na naslov: Ognjen Cerović, dr. med., Klinični center Ljubljana, Inštitut za anesteziologijo, CIT, Zaloška 7, 1525 Ljubljana.

SLOVENSKO ZDRUŽENJE ZA INTENZIVNO MEDICINO

ORGANIZIRA V ČASU PETEGA MEDNARODNEGA SIMPOZIJA INTENZIVNE MEDICINE

DRUGI SEMINAR ZA MEDICINSKE SESTRE V ENOTAH INTENZIVNE MEDICINE

V PONEDELJEK, 16. SEPTEMBRA 1996, OB 11h

BLED, FESTIVALNA DVORANA, DVORANA B

PROGRAM:

MEHANSKA VENTILACIJA (11.00-13.00)

MODERATOR: Ognjen CEROVIĆ, dr. med.

HEMODINAMSKI NADZOR (13.30-15.30)

MODERATOR: prim. mag. Gorazd VOGA, dr. med.

KOTIZACIJA:

Medicinske sestre in zdravstveni tehniki 4.600,00 SIT (50 DEM)

Registrirani udeleženci 5. Mednarodnega simpozija intenzivne medicine ni kotizacije

Udeleženci lahko vplačate kotizacijo na dan seminarja od 9.00 do 11.00 na recepciji v predverju Festivalne dvorane.

DODATNE INFORMACIJE: Ognjen Cerović, dr. med., Klinični center Ljubljana, Inštitut za anesteziologijo, CIT, Zaloška 7, 1525 LJUBLJANA. Tel.: (061) 132 60 36; Tel./Fax (061) 133 72 62.

PRIJAVNICA ZA 5 MEDNARODNI SIMPOZIJ INTENZIVNE MEDICINE

Ime in priimek: Poklic: _____

Delovno mesto: Ustanova: _____

Ulica in hišna št.: Mesto: _____

Telefon: Fax: _____

Datum: _____ Podpis: _____

Prijavnico in kopijo vplačila pošljite na naslov: Ognjen Cerović, dr. med., Klinični center Ljubljana, Inštitut za anesteziologijo, CIT, Zaloška 7, 1525 Ljubljana.

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN
ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV LJUBLJANA

Ljubljana, Japljeva ulica 2

**ORGANIZIRA
ENODNEVNI IZLET**

SALZBURG - 14.6.1996

Odhod avtobusa ob 6.00 uri (če je možnost, lahko tudi prej) s Kongresnega trga v Ljubljani. Vožnja mimo Kranja, čez mejni prehod Karavanke in naprej mimo Beljaka skozi predora Tauern in Katschberg do Salzburga. Najprej ogled gradu Hellbrunn. Sprehod po mestu, ki ga z vso pravico uvrščajo med najprivlačnejša evropska mesta, kjer se je leta 1756 rodil slavni skladatelj Wolfgang Amadeus Mozart. Ogled baročne stolnice, cerkve sv. Petra, gradu Mirabell, Mozartovega trga, starega dela mesta z Mozartovo rojstno hišo, Kolegijske cerkve, konjskega vodnjaka... Pozno popoldne odhod proti domu s krajšimi postanki. Prihod v Ljubljano v večernih urah. Participacija: 50 % (37 DEM), plačilo ob prijavi. Prijave sprejema: KOM-PAS HOLIDAYS, Ljubljana

ga. Irena Brunčak, tel. (061) 323 496

Viktorija Rehar

INFORMACIJA

Sporočilo generalnega direktorja SZO dr. H. Nakajime govori o "Športu in umetnosti brez tobaka". Razumemo ga kot aktivno sodelovanje vsakega posameznika v športu brez tobaka. Mladim vsepovsod v svetu priporoča ukvarjanje s športom kot kulturno vrednoto brez tobaka. Pri predstavitvi 31. maja 1996 sodelujejo UNESCO, Znanstvene in kulturne organizacije in Mednarodni Olimpijski komite. Vsi so zelo dobrodošli pri SZO iniciativi vskladiti šport in umetnost v preprečevanju uporabe tobaka.

Vzorniki s področja športa in umetnosti lahko pomembno vplivajo na zdrav način življenja brez dejavnikov tveganja in brez tobaka. Vsi skupaj podpisajo SZO koncept "Šport za vse" kot pravico ljudi do sodelovanja in fizične aktivnosti za izboljšanje njihovega dobrega počutja.

Širjenje tega sporočila in osvajanje v praksi pomeni resnično promocijo zdravja, prispeva k pozitivni samopodobi posameznika, zajema preprečevanje bolezni, učinkovito druženje med ljudmi.

Tisti v športu in umetnosti lahko največ naredijo za družbo brez tobaka, za promocijo zdravega načina življenja brez tobaka.

Spoštovane kolegice in kolegi!

VČERAJ, DANES, JUTRI

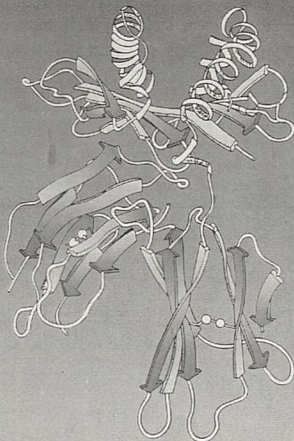
Jutri bo danes včeraj. O včeraj in danes lahko pišemo in govorimo, če ustvarjamo jutri. Zgodovino ustvarjamo vse, zato je bila dana pobuda za ustanovitev Muzeja zdravstvene nege.

Uresničujemo pobudo Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana o zbiranju in evidentiranju pripomočkov, ki so se nekdaj uporabljali pri izvajanju zdravstvene nege, bodisi v bolnišnici, doma, soc. zavodih, dispanzerjih oz. kasneje v zdravstvenih domovih. Žaželjeni so zlasti vsi pripomočki in predmeti, ki so se uporabljali v začetku stoletja, med ali pred drugo svetovno vojno (katetri, stari irigatorji, ledvičke, postelje, nočne posode itd...). Spreminjale so se tudi delovne obleke in uniforme. Želeli bi jih prikazati, zato prosimo, da pobrsate po zaprašenih podstrešjih in rešite še kakršenkoli kos perila. Za nadaljnje informacije se obrnite na g. Keršič Ireno, Zavod za usposabljanje invalidne mladine, Kamnik, tel.: 061/817 444

Marjan Vozelj

IMUNOLOGIJA

ENCIKLOPEDIJSKI PRIROČNIK

NOVO IZ IZOBRAŽEVALNEGA ZALOŽNIŠTVA:

Marjan Vozelj
IMUNOLOGIJA

Imunologija je eno najhitreje razvijajočih se področij bioloških znanosti. Avtor nove knjige, ki se omejuje na humano imunologijo, predstavlja pomen celic, ki sodelujejo pri imunskem odzivu, delovanje komplemnarnega sistema ter pomen poglobitnega histokompatibilnostnega kompleksa pri uravnavanju imunskega odziva pri presajanju tkiv. Pri klinični imunologiji obravnava imunost pri okužbah z bakterijami, virusi in paraziti, pri tumorski imunologiji ter pri presajanju tkiv in organov. Vsi v knjigi obravnavani pojavi, pojmi, izrazi in kratice so razvrščeni po abecednem redu. Večina pomembnejših gesel je razložena v enciklopedijski obliki.

Knjiga je namenjena zdravnikom, farmacevtom in veterinarjem ter študentom ustreznih fakultet. Obsega blizu 400 strani, besedilo pa dopolnjujejo številne slike in sheme.

- PROMOCIJSKA CENA 8997 SIT
- MOŽNOST OBROČNEGA ODPLAČEVANJA
- GOTOVINSKI POPUST
- MOŽNOST PLAČILA S KARTICO (LB, EURO CARD...)

IZIDE v MAJU 1996

Knjigo lahko naročite na naslov:
DZS, d. d., IZOBRAŽEVALNO ZALOŽNIŠTVO,
Šmartinska 152, tel.: 061/140 22 92, faks: 061/185 17 30
(ga. Agata Vogrin).

MEDICOtehnica Ljubljana, podjetje za zastopanje in inženiring

Predstavljamo vam dihalne sisteme za enkratno uporabo, rezultat sodelovanja med vodilnima proizvajalcema vlažilcev Fisher&Paykel in potrošnega materiala BAXTER

Prednosti sistemov za enkratno uporabo pred klasičnimi dihalnimi sistemi:

- uporaba enkratnih sistemov je cenejša
- odpadejo razstavljanje, čiščenje, sestavljanje in stroški sterilizacije
- potreben je le vizuelni pregled sistema
- čist sistem za vsakega pacienta
- sistem je 50% lažji od klasičnega
- menjava na 96 ur ali več
- zmanjšana možnost zunanje infekcije
- sistem ne potrebuje vzdrževanja

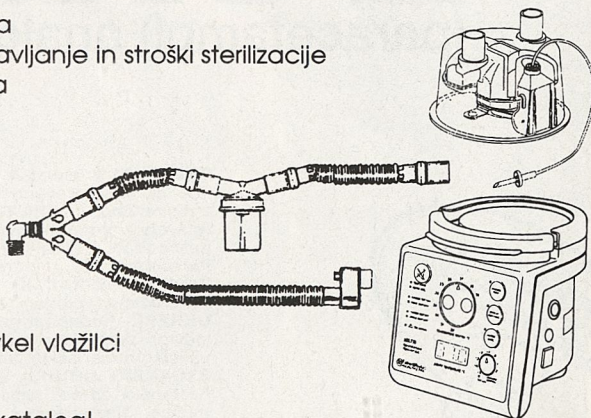
Odlike sistemov F&P-BAXTER:

- najboljše razmerje cena/kvaliteta
- edini sistem 100% združljiv s Fisher&Paykel vlažilci
- sistem po vaši meri (custom)

Pokličite nas in zahtevajte brezplačen katalog!

MEDICOtehnica, Ul. M. Jurce 7a, 1260 Ljubljana

tel.: (061) 483 199 fax.: (061) 482 309

P 2289/4, 1996

199602828,5

COBISS

Včasih zadošča že nasvet

tablete

avanti4

Proti bolečinam brez želodčnih težav

Lekadol[®]

(paracetamol) analgetik, antipiretik

SESTAVA: V tabletah je po 500 mg paracetamola. Paracetamol je generično ime za 4-acetilamino-fenol. **DELOVANJE:** Paracetamol deluje analgetično in antipiretično. **INDIKACIJE:** Bolečine in vročinska stanja različnega izvora (glavobol, zobobol, bolečine pri nevritisih, nevralgije, bolečine po operacijah in poškodbah, boleče menstruacije, bolečine v sklepih in mišicah, gripa). Paracetamol je primeren tudi za bolnike, preobčutljive za acetylsalicilno kislino. **KONTRAINDIKACIJE:** Huda motnja jetrne in ledvične funkcije ter genetsko povzročeno pomanjkanje glukoza-6-fosfatne-dehidrogenaze. **PREVIDNOSTNI UKREPI:** Redno in dolgotrajno jemanje paracetamola lahko povzroči okvaro ledvic, zato mora zdravljenje nadzorovati zdravnik. Paracetamol potencira učinek kumarinskih antikoagulantov. Predpisane doze se ne sme prekoračiti. **STRANSKI UČINKI:** Stranski učinki paracetamola so blagi in redki, navadno nastanejo zaradi jemanja prevelikih doz (kožni izpuščaji, bruhanje, črevesne motnje, hematološke reakcije, jetrna nekroza). **DOZIRANJE IN UPORABA:** Odrasli: 1-2 tableti (500 mg-1 g) največ trikrat na dan. Otroci od 7 do 14 let: 1/2-1 tableta (250 mg-500 mg) enkrat do trikrat na dan. **HRAMBA:** Hranimo pri temperaturi do 25°C. **UPORABNOST:** Označena na opremi.

